

IT-BIZTONSÁG

Ma már rendszerszemléletet, folyamatosságot és átfogó intézkedéseket követel meg az információbiztonság.

21. oldal

A SZABADSÁGHARCOS

Exkluzív interjúnk a szabadszoftver-mozgalom prófétájával, a Free Software Foundation alapítójával, Richard Stallmannel.

19. oldal

395
forint

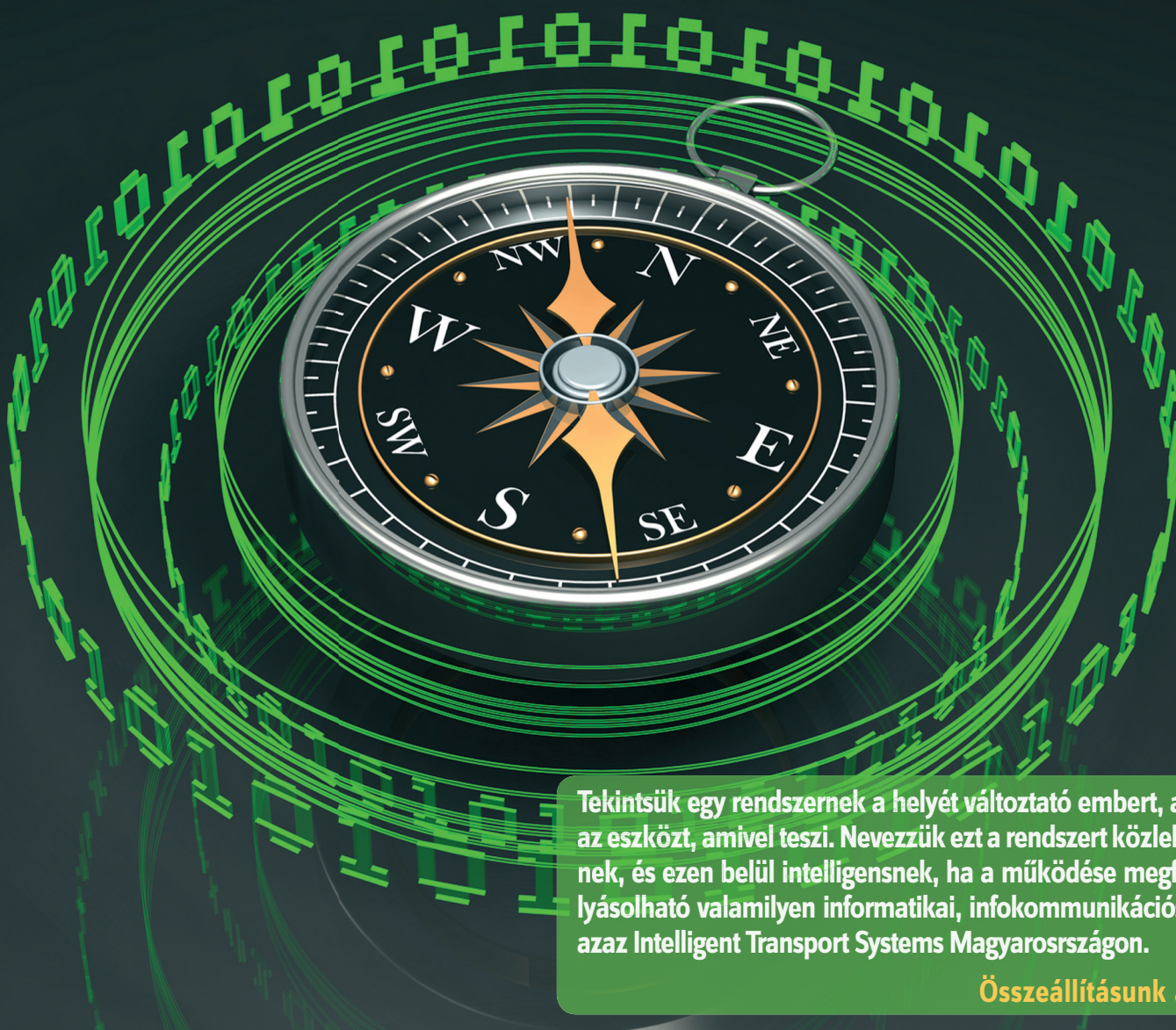
SZÁMÍTÁSTECHNIKA

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • WWW.COMPUTERWORLD.HU
ALAPÍTVÁ 1969 • 2009. MÁRCIUS 31. • XL. ÉVFOLYAM 14. SZÁM

COMPUTERWORLD

Digitális HELYZETKÉP

Tekintsük egy rendszernek a helyét változtató embert, a helyet, ahol és az eszközt, amivel teszi. Nevezük ezt a rendszert közlekedési rendszernek, és ezen belül intelligensnek, ha a működése megfigyelhető, befolyásolható valamilyen informatikai, infokommunikációs eszközzel. ITS azaz Intelligent Transport Systems Magyarországon.

Összeállításunk a 8-11. oldalon

CIO09

Konferencia és kiállítás

**Kormányzás
viharos vizeken**

2009. április 23-24.
Ramada Resort
Budapest

Informatikai döntéshozók éves találkozója

Ízelítő témáinkból:

„Próbaidő” – Szerepalmok és a CIO ébredése: miként illeszkedhetnek a CIO-k a stratégiai döntéshozói körbe?

„Felhőkarcolók” – Topmodell kerestetik: hogy legyünk költséghatékonyak szűkülő büdzsével?

VISZ-panel – Jogszabályi megfelelés: magyarázkodás helyett – miként alakul a szabályozói környezet hazánkban?

„Magyar zászlóshajók” – milyen versenyelőnyt nyújthat az IT az üzlet számára krízis idején?

Előadóink közül:

Gary Beach, az amerikai CIO magazin alapítója

Takács Tibor, a VISZ elnöke

Cselótei Attila, CIB Bank informatikai vezetője

Tóth Attila Zoltán, MOL Csoport CIO

Braun Péter, OTP Csoport elnöki főtanácsadó

Dr. Bálint Ákos, NFÜ Közigazgatási Reform Programok

Irányító Hatóságának vezetője

Hegedüs Gábor, HP Magyarország vezérigazgatója

Székely Zoltán, KPMG partner, IT tanácsadás

Dr. Ormós Zoltán, Ormós Ügyvédi Iroda

Ralph van Uden, Deloitte Kockázatkezelési szolgáltatások

üzletágának igazgatója

Bővebb információ és jelentkezés: www.fn.hu/konferencia

Telefon: 437-1414, e-mail: konferencia@sanomabp.hu

Gyémánt támogató: Arany támogató:

Ezüst támogató:

Bronz támogató:

Média támogatók:

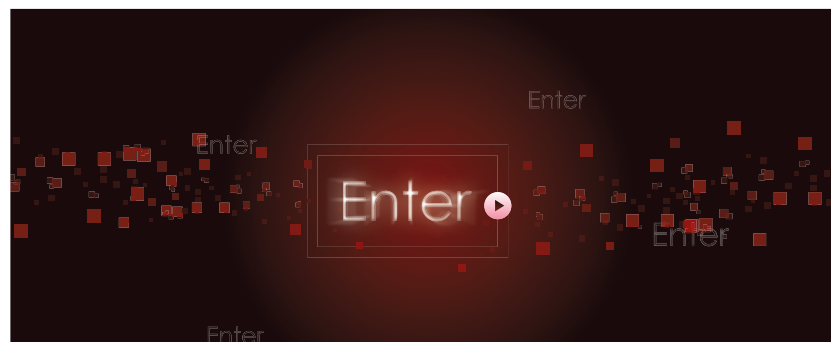
Szakmai védnök:

Kiállító:

Szervezők:

COMPUTERWORLD FÓRUM

2009. április 9.
Ramada Plaza Budapest

IT-BERUHÁZÁSOK EU-S TÁMOGATÁSA

A kormány válságkezelő és gazdaságélénkítő csomagjának a versenyszférára irányuló egyik legnagyobb közvetlen hatása a versenyképes üzleti környezet megteremtése. Ezen belül kiemelt figyelmet kap az IKT szektor, amely az EU növekedésnek közel 50%-át produkálta 2007-ben – talán ennek is köszönhető, hogy csak az informatika fejlesztésére közel **235 mrd Ft**-ot különítettek el a 2009-2013 közötti időszakban az ÚMFT-ben, melyből közel **60 mrd Ft** jut a Gazdaságfejlesztési és a Közép-Magyarország OP-ra.

A fórumon az alábbi kérdésekre keressük a válaszokat:

- Milyen informatikai pályázatokon indulhatunk 2009-ben?
- Hogyan optimalizálhatjuk projektünk során a rendelkezésre álló idegen forrásokat?
- Kikre számíthatunk, ha sikeres pályázatot akarunk beadni?

Ha ezekre a kérdésekre akar választ kapni, várjuk fórumonkon!

<http://computerworld.hu/konferencia>

Partner

Kiállító partner

Enter

AKTUÁLIS

- 05 HYDE TECH CORNER**
Ezen a héten Bozsó Julianna, Kőrös Zsolt és Moravcsik László fejtik ki véleményét.
- 05 NÉGYÉVEENTE 100 MILLIÁRD**
...forinttal költünk többet elektronikus szövegszerkesztésre, táblázatkezelésre és bemutatókészítésre, mint amennyiért szabad dokumentumok használatával tehetnénk.
- 06 FÉLVÁLLRÓL VETT WI-FI BIZTONSÁG**
- 06 TÁVOZIK A MAGYAR TELEKOM VEZÉRIGAZGATÓ-HELYETTESE**
- 06 FREKVENCIAPÁLYÁZATOK: KITOLT HATÁRIDŐ**
Az NHH 30 nappal meghosszabbította a frekvenciapályázatok elbírálásának határidejét.
- 07 HOUG-KONFERENCIA: FEJLESZTÉSEK NEHÉZ IDŐKBEN IS**

FÓKUSZ

08 DIGITÁLIS HELYZETKÉP
Az úthálózatot mint a rajta haladó autókat kiszolgáló infrastruktúrát tekintjük, és a működését javítani szándékozó – „értelmessé” tévő – elektronikus, infokommunikációs megoldásokat mutatunk be.

09 TÖBB INTELLIGENCIA, MINT BETON

11 A SZEMÜNK ELŐTT ÉS A HÁTTÉRBE

ÜZLET

12 IBM-SUN: ÁLOMPÁR?
Az IBM tárgyalásokat folytat a Sun megvásárlásáról.

13 JENNA, TRIXIE, KOVI
Hanyatlak az egykor bomba-biztos üzlet, a pornóipar.

13 HALLANI SEM AKAROM!

14 HANNIBÁL HÁZON BELÜL
Az elbocsátott alkalmazottak több mint fele adatokat lopott korábbi munkaadójától.

TECHNOLÓGIA

15 HÍREK XML-BEN
ATOM vagy RSS?

15 RSS- ÉS ATOM-KLIENSEK

17 ACER ASPIRE ONE D150

18 HAZAI PIAC
Handy Shell Symbian OS-t futtató üzleti mobilokhoz

HORIZONT

19 A SZABADSÁGHARCOS
Exkluzív interjúnk a Free Software Foundation és a GNU projekt alapítója, *Richard Stallmannel*.

19 A GNU-PROJEKT

20 COPYLEFT

ÁLLANDÓ ROVATAINK

04 VÉLEMÉNY
Samu József: Lenni vagy nem lenni? – Az utóbbi idők folyamatos pletykátémája: Apple netbook.

05 ESEMÉNYEK

06 HÍRMOZAIK
Tudósítások az IT-szakma legfrissebb eseményeiről.

WWW.COMPUTERWORLD.HU

CULV-offenzíva és kifutó mobil CPU-k
Az Intel agresszíven promotálja CULV-platformját, és májusig több mobilprocesszort kivezet a piacra.
computerworld.hu/cikkek/intel_culv

EU-átlag alatt a széles sáv aránya
Magyarországon a mobil széles sáv térnyerése mellett továbbra is gyorsan terjednek a vezetékesszélessávú internetszolgáltatások.
computerworld.hu/cikkek/eu_mobil

Javaslat az e-kézbítésről
Az IRM szerint az iratok elektronikus kézbesítése az igazságszolgáltatásban és a hatósági eljárásokban is meggyorsítaná az ügyintézését.
computerworld.hu/cikkek/e-kezbites

Állták a sarat a mobilok
A világ egyik legnevesebb hackerverseyén nem sikerült egyetlen okostelefont sem feltörni a megmértetés szabályai szerint.
computerworld.hu/cikkek/hekkerverseny

Kiadja IDG Hungary Kft.
1075 Budapest Madách Imre út 13-14. A ép.
HU ISSN 0237-7837
Postacím: 1374 Budapest 5, Pf. 578
Internet: www.idg.hu

Felelős kiadó Bíró István ügyvezető – ibiro@idg.hu
Lapigazgató Melovics Csaba – cmelovics@idg.hu
Műszaki vezető Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
Nyomás és kötészet D-Plus Kft.
1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.
Ügyvezető igazgató Németh László

Szerkesztőség

Főszerkesztő Csontos Péter – pcson@idg.hu
Főszerkesztő-helyettes Dervenkár István – idervenkar@idg.hu
Lapszerkesztő Barabás Balázs – bbarabas@idg.hu
Online-szerkesztő Tököli Gábor – gtokoli@idg.hu
Olvasószerkesztő, korrektor Sz. Erdős Judit – jerdos@idg.hu
Munkatársak Horváth Ádám – ahorvath@idg.hu
Kis Endre – ekis@idg.hu

Szerkesztőségi ügyelet

Kodolányi Balázs – bkodolanyi@idg.hu
Makk Attila – amakk@idg.hu
Mozsik Tibor – tmoszik@idg.hu
Samu József – samu.jozsef@idg.hu
Vass Enikő – evass@idg.hu

Szerkesztőségi ügyelet

Bödör Eszter – ebodor@idg.hu
Telefon: 577-4343, fax: 266-4343
Internet: www.computerworld.hu
e-mail: levelek@idg.hu

Újságíróink szakmai képzésének háttérét a NetAcademia Oktatóközpont biztosítja. www.netacademia.net

Tipográfia

Berényi István – iberenyi@idg.hu
Berényi Teréz – tberenyi@idg.hu

Hirdetésfelvétel

Radácsy Katalin – kradacsy@idg.hu
Telefon: 577-4310, fax: 266-4274

Hirdetési osztályvezető

Lapreferens Rodríguez Nelsonné – irodriguez@idg.hu
Telefon: 577-4311

Kereskedelmi asszisztens Bohn Andrea – abohn@idg.hu
Telefon: 577-4316, fax: 266-4274
e-mail: keriroda@idg.hu

Terjesztés és ügyfélszolgálat

Terjesztési igazgató Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
MediaShop: mediashop.idg.hu
e-mail cím: terjesztes@idg.hu

Marketing

PR-munkatárs Kovács Judit – jkovacs@idg.hu

Konferencia

Rendezvényszervező Bödör Eszter – ebodor@idg.hu

Jogi közlemények

Szerkesztőségünk a kéziratokat lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.

A COMPUTERWORLD-ben megjelenő valamennyi cikket (eredetiben vagy fordításban), minden megjelent képet, táblázatot stb. szerzői jog védi. Bármilyen másodlagos terjesztésük, nyilvános vagy üzleti felhasználásuk kizárólag a kiadó előzetes engedélyével történhet. A hirdetések a kiadó a legnagyobb körültekintéssel kezeli, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.

Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk

A lapot a Lapker Rt., alternatív terjesztők és egyes számítástechnikai szaküzletek terjesztik. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az InterTicketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai kézbesítőknél (06/80-444-4444; hirlapelofizetes@posta.hu, fax: 303-3440) Előfizetési díj egy évre 15 720 forint, fél évre 7860 forint, negyed évre 3930 forint.
Lapunkat a MATESZ auditálja
Olvasóink szokásait a Nemzeti Médiaanalízis méri fel.
A Computerworld az IVSZ hivatalos médiapartnere.

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzését az **F-Secure Anti-Virus®** programmal végezzük, levelezésünk biztonságáról pedig a **Kaspersky Anti-Virus®** program gondoskodik. Mindezeket a ZF 2000 Kft., a szoftverek magyarországi képviselője biztosítja számunkra.
<http://www.zf.hu>

2009.03.31.

Samu József

újságíró

Lenni vagy nem lenni?

Az utóbbi idők folyamatos pletykatémája: Apple netbook. Lesz? Nem lesz? Ha lesz, miért? Ha nem lesz, miért nem? A tajvaniak tudnak valamit?

Ha pletykáról van szó, akkor a tajvani cégekre biztos lehet számítani. A kínai nyelvű *Commercial Times* még csak azt adta hírül, hogy az érintésérzékeny LCD-panelek készítője, a Wintek segítséget nyújt az Apple-nek „valamilyen új termék kifejlesztésében”. És bár pontos dátumban nem egyeztek meg, valószínűleg az év második felében indul meg a szállítás. A *DigiTimes* már azt is tudni véli, hogy a „Quanta Computer lesz az Apple új netbookjának beszállítója”. Kétségtelen, hogy az Apple kínálatából régóta hiányzik egy megfizethető, kicsi és könnyű laptop. Külön sporttá vált a különböző netbookokra a megpatkolt OS X felvarázsolása, szóval „igény az volna rá”, de az Apple idáig nem úgy tűnt, hogy be akarna szállni ebbe az üzletbe. Az éremnek két oldala van: pont annyi érvet tudunk felsorakoztatni a mellett, hogy miért nem kezd bele, mint amennyit a mellett, hogy igen. Vegyük sorra őket!

Miért nem lesz az Apple-nek netbookja?

Mert megmondták, hogy nem szállnak be ebbe a piacba. Steve Jobs tavaly ősszel azt nyilatkozta, hogy foglalkoztatja a céget a netbook mint új piaci szegmens, de egyelőre nem tervezik, hogy beszálljanak a versenybe. Tim Cook üzemeltetési vezető piaci elemzők kérdéseire azt válaszolta, hogy a cég „figyelemmel kíséri” az 500 dollár alatti noteszgépek piacát, de jelenleg nincsenek olyan irányú terveik, hogy „beszálljanak a buliba”. Az az álláspontunk, hogy vannak olyan termékek, amelyek teljesítménye sokkal alacsonyabb annál, mint amit a felhasználók akar-

nak. – Nem gondoljuk, hogy az emberek elégedettek lesznek az effajta termékekkel. Odafigyeltünk (a piacra), vannak ötleteink. De néhány azok közül a termékek közül alacsonyabb rendű, és nem szolgáltatják azt a fajta felhasználói élményt, amivel a felhasználók elégedettek – nyilatkozta Cook.

Mert az Apple nem készít olcsó cuccokat. Az Apple többször kijelentette az elmúlt években, hogy nem érdekli a piac olcsó szegmense, legyen szó asztali vagy noteszgépekről.

A Technology Business Research egy mostanában készült jelentésében megállapítja, hogy az Apple, az átlagosnál magasabb eladási árai ellenére relatíve stabilan tartja magát a jelenlegi gazdasági helyzetben, annak ellenére, hogy közben a PC-árak csökkennek. A cég bizonyosan nem fog annyi gépet eladni, ha ignorálja a netbookszegmenst, de az Apple-nél hagyományosan többre értékelik az árrést a mennyiségnél. Nem valószínű, hogy ez most változni fog.

Mert az Apple-nek már van „netbookja”.

Talán meglepő, de ha átgondoljuk, hogy egy netbook igazából mire is való, akkor látni fogjuk, hogy az Apple-nek tulajdonképpen van olyan terméke, amely betölti a netbook szerepét: az iPhone. Az iPhone olyan mobilkészlet, amelynek a segítségével elérhető a hírek, a levelezésünk, a web, lejátszható a digitális média – ugyanúgy, mint a netbookokon. Mindezt úgy kínálja, mint ami messze felülmúlja azokat az okostelefonokat, amelyek hozzáférhetőek voltak a piacon a megjelenésekor. Hogy a felhasználók milyen mértékben használják az iPhone-t az internet eléréséhez, mi sem bizo-

nyítja jobban, minthogy a statisztikák szerint az összes mobiltelefonos webböngészés 67 százaléka iPhone-ról történt, míg a Google szerint iPhone-ról ötvenszer (!) több keresést indítanak, mint bármelyik más okostelefonról. Kell akkor az Apple kínálatába netbook?

De feltehetjük azt a kérdést is, hogy miért lesz az Apple-nek netbookja.

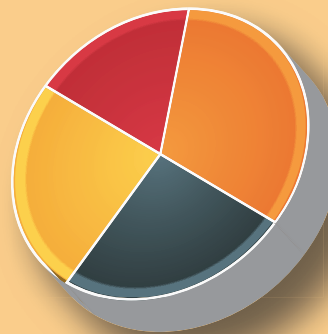
Mert a netbookok népszerűek. Nem is kérdés, az elmúlt hónapokban a netbookok óriási népszerűsége tettek szert. Tényleg hordozhatóak, árképésük pedig pénztárcabarát. Ha megnézzük a 2008-as eredményeket és a 2009-es előrejelzéseket, akkor világosan látszik, hogy az egyetlen szegmens, ahol növekedés volt, illetve növekedés várható a piacon, a noteszgépeké. Az Apple kénytelen lesz előremenekülni. Az sem feltétlenül biztos, hogy az Apple-nek árversenybe kell bonyolódni a többiekkel. Ha hasonló vagy csak valami-

vel magasabb áron adna netbookot, mint a többiek, a vevők akkor is keresnék, feltéve, ha tartják magukat ahhoz, amit megszoktunk tőlük. Ha az Apple előjön valamivel, akkor abban lesz valami olyan innovatív, amire a többiek nem gondoltak.

Az Apple mindig elvet egy ötletet, mielőtt mégiscsak megcsinálja a terméket. A megszokott Apple-komment, mielőtt piacra dob egy új terméket: „Azt mondd, hogy meg kéne csinálnunk azt a cuccot? Áh, az vacak!” A cég pontosan ezt kommunikálta a felröppent pletykák kapcsán az iPhone piaca dobása előtt is. Nézzük csak meg hol tartanak most! Igazándiból az Apple – mint az a fentiekből remekül látszik –, tagadja, hogy netbookon dolgozna, miközben táplálja a pletykákat azal, hogy olyan „puha” nyilatkozatokat tesz, miszerint „figyeljük a netbookpiacot”. Ez arra utal, hogy az Apple valamivel többet tesz, mint csak figyel.

Olvasóink szerint...

Előző lapszámunkban az IT-rendszerek fontosságával foglalkoztunk. Arra kerestük a választ, hogy miért függünk erősen a munkánkat segítő számítógépes rendszerektől, és létezik-e olyan rendszer, amely nagyobb biztonságot nyújt a vállalatoknak. Ennek kapcsán megkérdeztük olvasóinkat, hogy munkahelyükön mit használnak a szerverek védelmére.

- Redundáns tápot, RAID-et és egyéb eszközöket is. (33%)
- Csak RAID-et. (25%)
- Backup szervert. (25%)
- Semmit. (17%)

Az e heti véleményről a computerworld.hu/cikkek/velemeny0914 weboldalon szavazhatnak.

Hyde Tech Corner

Felkértük három informatikai cég vezetőjét, hogy kommentálja a közelmúlt híreit. Ezen a héten Bozsó Julianna, Körös Zsolt és Moravcsik László fejt ki véleményét.

[Összeállította: Barabás Balázs]

Jelenlegi számunkban szakértőink segítségével a hazai Wi-Fi-biztonságot vesszük górcső alá; áttekintjük, hogy miért sajnálatos a negyedik mobilszolgáltató piaca lépésének elhalasztása, valamint azt is, hogy mennyire veszélyeztetik személyes adatainkat az új technológiák, többek között a Google Street View megjelenése.

Félvállról vett Wi-Fi-biztonság

A vállalatok jelentős része félvállról veszi a vezeték nélküli hálózatok biztonságos üzemeltetését. Sokan semmilyen, vagy nagyon sebezhető titkosítást használnak. computerworld.hu/cikkek/felvallwifi

BOZSÓ JULIANNA ÜGVEZETŐ IGAZGATÓ, VIRUSBUSTER KFT.

Csak egyetérteni lehet *Amit Simbának* a cikkben elhangzott megállapításaival, amelyek bizony hazánkra is érvényesek. Amennyire örvendes, hogy Magyarországon milyen gyors ütemben terjedtek-terjednek a vezeték nélküli hálózatok, annyira aggasztó ezek nagy részének biztonsági állapota. Elég leülnünk Budapest egy-egy pontján – nem is feltétlenül bevásárlóközpontban vagy szórakozóhelyen –, s megtekintünk noteszgépünkön az elérhető vezeték nélküli hálózatok listáját, hogy lássuk: viszonylag milyen kevés a korszerűen titkosított rendszer. Az pedig különösen fontos, hogy a vállalatok, államigazgatási intézmények megfelelő véde-

lem mellett élvezhessék a Wi-Fi nyújtotta előnyöket, hiszen esetükben nem egy-egy személyt, hanem egy egész szervezetet érhet komoly kár, ha az adatok illetéktelen kezekbe kerülnek.

Nem lesz negyedik mobilszolgáltató

Megszüntette a negyedik mobilszolgáltató piaca lépését lehetővé tevő pályázati eljárást a Nemzeti Hírközlési Hatóság, a megromlott gazdasági környezetre hivatkozva. computerworld.hu/cikkek/no4mob

Bozsó Julianna

ügyvezető igazgató,
VirusBuster Kft.

MORAVCSIK LASZLÓ ÜGVEZETŐ IGAZGATÓ, CANON HUNGÁRIA KFT.

A döntés nem lep meg a jelen gazdasági helyzet, valamint a társadalom lelkiállapotának ismeretében.

A szakmai döntést nehéz értékelni, hiszen azt megalapozottan, csak ezt a területet milyen ismerők kritizálhatják.

Kívülről nézve azonban bizton állíthatom, hogy ez a lépés nem segíti pszichés szempontból a válságból való ki-

lábálást, hiszen egy olyan területen történik a megtorpanás, amely minden bizonnyal jövőbe mutató, a fejlődés irányába ható lépés lenne. Ráadásul pont ott, ahol az állami szerepvállalásnak döntő szerepe van-lenne.

Moravcsik László

ügyvezető igazgató,
Canon Hungária Kft.

Google Street View, cenzúrázva

Nemrég az Egyesült Királyság városai-val bővült a Street View a Google Maps és Earth szolgáltatásban, de máris több tucat képet el kellett távolítani belőle. computerworld.hu/cikkek/gsvview

KÖRÖS ZSOLT ÜGVEZETŐ IGAZGATÓ, NOREG KFT.

Aki az informatika területén dolgozik, azzal szemben alapvető elvárás, hogy nyitott legyen az új technológiák befogadására. Magam is szívesen

kipróbálok a technológiai újdonságokat, például a Google Crome böngészőjét is alaposan teszteltük a megjelenésekor. A Google Earth és az utcanézetet mutató Street View elindítását is hasznos kezdeményezésnek tartom, azonban az a véleményem, hogy a személyiségi jogokra is figyelemmel kell lenni – már amennyire lehetséges. Persze az utca közterület, ott bárki készíthet fényképeket, és ezekkel a képekkel – legalábbis amíg nem manipulálja azokat – bármit csinálhat, akár publikálhatja is őket. Attól, hogy a Google is beszállt ebbe a tevékenységbe, a helyzet ilyen szempontból még nem változott meg gyökeresen.

Általában is elmondható, hogy mindenkinek tetszik egy ilyen újdonság, egészen addig, amíg nem ő maga van a videón vagy a képeken, esetleg kellemetlen helyzetben. De ez nem a képek készítőjének a felelőssége. Egyszerűen nekünk kell tudomásul vennünk, hogy a számtalan kö-

Körös Zsolt

ügyvezető igazgató,
Noreg Kft.

zösségi és egyéni térfelügyelő rendszer mellett (amelyekről többnyire fogalmunk sincs, hogy kik és milyen célokra használják ezek felvételeit) most egy újabb is üzembe állt.

A technológia fejlődésével párhuzamosan ugyanakkor számos olyan terület is jelentkezik, ahol nagyobb befolyásunk lehet a biztonsági kérdések szem előtt tar-

tására. Egyre többet használunk például mobilkészüléket, ahol egyrészt a kapcsolódó szolgáltató gyűjthet adatokat rólunk, másrészt maga az eszköz tárolhat érzékeny információkat. Komoly a kockázata éppen ezért annak, hogy például egy étteremben felejtett mobiltelefonon bárki hozzáférhetne ezek adataihoz, vagy akár a céges e-mail rendszerünkkel szinkronizált e-mailekhez.

ESEMÉNY-NAPTÁR

Április 2. BUDAPEST
12. Projektmenedzsment Fórum
WWW.HTE.HU

Április 5–8. BUDAPEST
IEEE Wireless Communications & Networking Conference 2009
WWW.IEEE-WCNC.ORG/2009/

Április 6. BUDAPEST
SharePoint testreszabása
WWW.NETACADEMIA.NET

Április 6–8. PÉCS
The First International Conference on Parallel, Distributed and Grid Computing for Engineering
WWW.CIVIL-COMP.COM

Április 6–9. SIÓFOK
HOUG 2009
WWW.HOUG.HU

Április 8. BUDAPEST
Virtualizáció tetőtől talpig (Sun – Avnet)
WWW.SZERVERVALASZTO.HU

Négyévente 100 milliárd

Computerworld.hu ■ Az ODF Alliance magyar tagozatának közleménye szerint a jelenlegi hazai beszerzési gyakorlat következtében négyévente 100 milliárd forinttal költünk többet elektronikus szövegszerkesztésre, táblázatkezelésre és bemutatókészítésre, mint amennyiért szabad dokumentumok használatával tehetnénk. Az ODF Alliance Magyarország honlapján (odfalliance.hu) elérhető tanulmány megállapítja, hogy a nyílt szabványokra épített

szoftverek, így a szabad szoftverek elterjedése a közszférában lényegesen elmaradt nem csak a nyugat-európai országokhoz, de a környező országokhoz képest is. Az új megoldások elterjedésének egyik oka, hogy nincsenek meg a használatukhoz szükséges informatikai ismeretek a magyar munkaerőpiacon.

Az ODF Alliance szerint a zárt, nem szabványos szoftverek monopóliumának fenntartása az elmúlt években az ország régi-

ón belüli elmaradásához vezetett egyrészt pénzügyi és technológiai szempontból, másrészt a piacokonform informatikai tudás szintjén. Az informatikai képzés tervezett programja (TITÁN) nem általános, gyártófüggetlen informatikai ismeretek megszerzésére irányul, így mielőbb szükség lenne a nyílt szabványok alkalmazásán alapuló oktatási programra is.

A Dokumentumszabadság Világnapja alkalmából az ODF Alliance Magyarország és tagszervezetei bejelentették, hogy a civil szervezeteknek a szabad és ingyenes szoftverekhez három hónapon át ingyenes telepítési támogatást adnak.

HÍRMOZAIK

A Ciscoé a Pure Digital

A Cisco bejelentette vételi szándékát a Pure Digital Technologies, Inc. cégre, amely többek között a Flip Video™ márkáról ismert, illetve úttörőnek számít a fogyasztóbarát videomegoldások kifejlesztésében. „A Pure Digital felvásárlása fontos eleme azon stratégiánknak, hogy jelenlegyünk az otthonokban a vizuális hálózatok elterjedésénél – nyilatkozta Ned Hooper, a Cisco alelnöke. Ezzel a felvásárlással a Cisco lakossági üzletága újabb videomegoldásokat fejleszthet ki, így az új generációs szórakoztató- és kommunikációs technológiák éllovasává válhat.” A megállapodás keretében a Cisco megközelítőleg 590 millió dollárnyi részvényt fizet a Pure Digital teljes részvénycsomagjért.

SAP-val divatoztak

Bejelentette az SAP AG, hogy az ORSAY GmbH női divatruház-lánc az SAP Business All-in-One vállalatirányítási megoldását választotta el-látási láncának integrálása és üzleti folyamatainak központosítása érdekében. A 19 országban jelen levő ORSAY tervei szerint az SAP megoldása a következő években Ázsia felé való piacbővítést támogatja. A 4000 alkalmazottat foglalkoztató női divatruház-lánc saját IT-megoldását cseréli le a walldorfi cég szoftvertermékére.

Fejlesztés az NHH-nak

A Synergon Informatika Nyrt. végzi a Nemzeti Hírközlési Hatóság SAP vállalatirányítási rendszerének továbbfejlesztését. A közel 150 millió forint értékű projektre 2008 novemberében írtak ki közbeszerzési pályázatot. A projekt során több területen továbbfejlesztik az SAP-alapú gazdasági és pénzügyi rendszert. SAP-megoldás támogatja majd az NHH által kiszabott bírságok nyilvántartását és nyomon követését. A fejlesztés kiterjed a hatóság informatikai rendszereinek együttműködését támogató nyílt integrációs technológia (SAP XI) tervezésére is.

REGISZTRÁLJON!

Ha szeretné hétről hétre

a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljuttatni az Ön cégével kapcsolatos információkat, regisztráljon Céginfó szolgáltatásunkra oldalunkon!

ceginfo.computerworld.hu

Félvállról vett Wi-Fi biztonság

Kristóf Csaba ■ A Motorola érdekes felmérést készített számos európai vállalat körében. Ebből kiderül, hogy a vezeték nélküli hálózatok az esetek jelentős részében teljesen védtelenek a támadásokkal szemben. A Motorola 400 informatikai igazgató, valamint 1000 alkalmazott megkérdezésével végezte el vizsgálatait angol, francia, holland, német, olasz, spanyol és norvég vállalatok bevonásával. A felmérés egyik legfontosabb megállapítása szerint a vállalatok 47 százaléka a mai napig csak WEP- vagy WPA-titkosítást használ, ami nem felel meg napjaink vállalatbiztonsági követelményeinek. További probléma, hogy a válaszadóknak mindössze 30 százaléka mondta azt, hogy vezeték nélküli hálózataik esetében is alkalmaznak különböző behatolásmegelőző rendszereket. Ennek ellenére a vállalatok 56 százaléka

elképzelhetőnek tartja, hogy alkalmazottjaik a gyenge biztonsági megoldásokkal felvértezett vezeték nélküli hálózatokon keresztül is dolgoznak, és bizalmas adatokat küldözgetnek.

Biztonsági szempontból az is aggályos, hogy sok cég a vezetékes és a vezeték nélküli hálózatok esetében is ugyanazon szabályokat alkalmazza, pedig e két terület eltérő védelmi intézkedéseket követel meg. **Amit Sinha**, a Motorola egyik műszaki igazgatója úgy véli, hogy a szervezetek sokszor nagyon naív megközelítést alkalmaznak akkor, amikor a vezetékes és a vezeték nélküli hálózatok esetében is egyforma biztonsági módszerekkel dolgoznak. „Meglepő, hogy a cégek nem használnak olyan titkosítási és biztonsági szabványokat, mint például a WPA2” – mondta a szakember.

Tavaly októberben az RSA egyik felmérése kapcsán arra világított rá, hogy sok szervezet nagyon primitív védelmet alkalmaz a vezeték nélküli hálózatoknál. Londonban ebből a szempontból különösen rossz a helyzet, ott ugyanis a vezeték nélküli elérési pontok 20 százalékán semmiféle titkosítást nem alkalmaznak a tulajdonosok.

Amit Sinha a vezeték nélküli hálózatok biztonságával kapcsolatban megemlítette azokat a legszükségesebb teendőket, amelyek nélkül az adatkommunikáció e formája igencsak kockázatos lehet. A szakember szerint a legfontosabb a biztonsági szabályok definiálása, azok betartatása, valamint auditálása. Ezek mellett nagyon lényeges a hálózatok folyamatos monitorozása, illetve a WPA2 titkosítás alkalmazása.

Távozik a Magyar Telekom vezérigazgató-helyettese

A távozó vezérigazgató-helyettes, Simó György munkaviszonya március 31-én szűnik meg, posztját az új üzleti területek és üzletfejlesztési üzletág élén **Pataki Róbert** stratégiai igazgató veszi át jelenlegi feladatainak megtartása mellett. Ezzel egyidejűleg Pataki Róbert a Magyar Telekom ügyvezető bizottságának is tagja lesz. Simó György 2006. szeptember 20-ától töltötte be a Magyar Telekom Nyrt. vezetékes szolgáltatások üzletág, majd 2008. január 1-jétől az új üzleti terü-

Simó György
vezérigazgató-helyettes
Magyar Telekom

letek és üzletfejlesztési üzletág vezetői pozícióját. Pataki Róbert 37 éves, a Budapesti Corvinus Egyetemen szerzett közgazdász diplomát. Szakmai tapasztalatait az Accenture-nél és az A.T. Kearney-nél szerezte, ahol közel 10 évig többek között telekommunikációs iparági stratégiai tanácsadással foglalkozott. 2006 szeptemberétől tölti be a Magyar Telekom stratégiai igazgatói pozícióját. Tulajdonában jelenleg nincs Magyar Telekom részvény.

Pataki Róbert
stratégiai igazgató
Magyar Telekom

Frekvenciapályázatok: kitolt határidő

Computerworld.hu ■ A Nemzeti Hírközlési Hatóság 30 nappal meghosszabbította a tavaly októberben meghirdetett frekvenciapályázatok elbírálásának határidejét. A hosszabbítás azt jelenti, hogy az NHH-nak legkésőbb április 22-ig kell kihirdetnie a pályázatok nyertesit. Az NHH tavaly október 22-én összesen hét frekvenciacsomagra hirdetett pályázatot. Az első frekvenciacsomagra kiírt pályázat nyertesre hasonló frekvenciakészlettel rendelkezhetett volna, mint a jelenleg is piacon lévő három mobilszolgáltató. Ezt, a negyedik mobilszolgáltató piacra lépését lehetővé tevő pályázati eljárást azonban idén március

16-án megszüntették, mivel a kiírás óta megromlott gazdasági környezet miatt nem lehetett reális képet alkotni a pályázók által tett vállalások értékéről.

A másik hat frekvenciacsomag használatbavételére kiírt pályázatok elbírálása még folyamatban van – olvasható a közleményben. A második kiírás a jelenleg nem használt 450 megahertzes frekvenciatartomány hasznosítására vonatkozik. Ez a szolgáltatás elsősorban a ritkán lakott területek és települések vezeték nélküli szélessávú internetellátását javíthatja.

Az NHH további öt csomagot hirdetett meg a 26 gigahertzes frekvencia-

tartomány hasznosítására. Ez a frekvenciatartomány a mobilszolgáltatók és más piaci szereplők vagy akár nagyvállalatok belső infrastruktúrájának fejlesztésében tölthet be fontos szerepet, és hozzájárulhat a magyar vezeték nélküli szélessávú internetlefedettség jelentős növeléséhez.

A frekvenciahasználati jogosultság megszerzését szolgáló árverések és pályázatok szabályairól szóló kormányrendelet szerint a pályázatok elbírálását a kiírástól számítva 150 napon belül be kell fejezni. A határidőt a pályázati bizottság javaslata alapján a hatóság egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbíthatja.

Fejlesztések nehéz időkben is

Az idei hagyományos tavaszi Oracle-felhasználói konferencián számos iránymutató előadás hangzik majd el független elemzők, az Oracle felső vezetői és stratégiai partnerei részéről.

Idén 13. alkalommal rendezik meg az Oracle-felhasználók Magyarországi Egyesületének (Hungarian Oracle Users Group – HOUG) konferenciáját 2008. április 6–9. között a siófoki Hotel Azúrban. A HOUG konferencia hagyományosan a hazai informatikai piac egyik legjelentősebb szakmai rendezvényének számít; a négynapos tanácskozással ez alkalommal is több száz érdeklődőt várnak.

A HOUG minden évben áttekintést ad a hazai vállalatok számára az információs technológia szerepéről és hatásáról, az Oracle innovatív megoldásairól. Az átfogó előadásokon bemutatják az Oracle alkalmazás- és technológiai portfólióját. Témáikat idén is a HOUG és az Oracle közös felhívására történt jelentkezések alapján választotta ki a bírálóbizottság. A konferencia lehetőséget nyújt arra, hogy a részt-

vevők megismerjék a felhasználók és a partnerek sikeres Oracle-alapú projektjeit, megoldásait, a legújabb iparági trendeket, technológiákat és termékeket.

CSAPATÉPÍTÉS ÉS KRÍZISKEZELÉS

A tervezett program alapján a HOUG konferencián számos iránymutató plenáris előadás hangzik majd el független elemzők, az Oracle felső vezetői és stratégiai partnerei részéről. Az első nap nyitóelőadásában *Tölgyessy Péter*, az MTA Politikatudományi Intézet kutatója beszél majd a Magyarország előtt álló politikai és gazdasági kihívásokról. Ezt követően *Reményi Csaba*, az Oracle Hungary Kft. ügyvezető igazgatója mondja majd el, miként lehet az informatika küldetését a megváltozott gazdasági körülményekhez igazítani. *Mocsai Lajos*,

az MKB Veszprém KC kézilabda-csapatának vezetőedzője az üzlet és a sport hasonló kihívásairól – csapatépítés, motiválás, hatékonyságjavítás, formaidőzítés, krízishelyzetek kezelése – tart majd előadást.

A plenáris részen belül két előadást is tartanak az Oracle európai,

oldások, üzleti intelligencia és adattárházak is; az előadások mellett az Oracle termékspecialistái és oktatói számos workshopot és demót is tartanak. Idén helyet kap az utánpótlás is a konferencián: kedd délután tehetséges diákok adják elő Oracle-hez kapcsolódó kutatásaikat, új ötleteiket.

MEGTÉRÜLÉS – RÖVID IDŐ ALATT

Veres Zsolt, az Oracle Hungary technológiai üzletágvezetője hozzátette: a mostani helyzetben valamennyi iparágban csak a legszükségesebb

Reményi Csaba

ügyvezető igazgató
Oracle Hungary

Hazai Oracle-felhasználók

A Magyarországi Oracle Felhasználók Egyesülete (Hungarian Oracle User Group – HOUG) 1992 őszén alakult független fórum, amely 2002-ben vált önálló egyesületté. Az egyesületnek mintegy 200 céges és egyéni tagja van. A HOUG célja, hogy segítse az Oracle-felhasználók közötti tapasztalatszerést, a legújabb trendekkel való ismerkedést, a tagok számára biztosítson lehetőséget a rendszergyártójával, forgalmazójával vagy felhasználóival való közvetlen kapcsolattartásra, továbbá az Oracle szoftvertermékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos vélemények, problémák és az esetleges új megoldási javaslatok átadására.

A szervezetben belül három szakosztály működik: Oracle Alkalmazások, Üzleti Intelligencia & Adattárházak, valamint Technológia. Emellett a tagok klubnapokon és munkacsoport-üléseken is találkoznak, ahol szintén ta-

pasztalatokat cserélnek, és megosztják legjobb gyakorlataikat egymással. A HOUG-nak lehetősége van arra is, hogy a tagok termékfejlesztéssel és -támogatással kapcsolatos igényeit, ötleteit eljuttassa az Oracle és a nemzetközi felhasználói egyesületek vezetőihez. Ennek keretében a HOUG képviselői rendszeresen részt vesznek az EUOC (Európai Oracle Felhasználók Tanácsa) és az IOUC (Nemzetközi Oracle Felhasználók Tanácsa) ülésein, valamint a PDC (Product Development Council) és a Support Council telekonferenciáin. 2008-ban az egyesület honlapja is jelentősen bővült: blog indult Oracle-termékekről diplomamunkát író fiatalok segítségével. Elkészült a fórum és az üzleti partnerkeresési funkció is, hogy a közösségi kapcsolattartás virtuálisan is hatékonyan működhessen. Az egyesület weboldala ad otthont az Oracle Junior képzés online felületének is.

közél-keleti és afrikai régiós szervezetétől meghívott külföldi előadók. Az április 7-i nyitónapon *Kevin Lancaster* tart előadást az Oracle adattárház- és üzletiintelligenciamegoldásairól, így a tavaly bemutatott Exadata tárolószerverről. A következő délelőtt során *John Aisien*, az Oracle európai, közel-keleti és afrikai régiójának termékmenedzsmentért felelős alelnöke mutatja be az Oracle Fusion Middleware köztesszoftver-plattformjának a közeljövőben megjelenő, 11g verziójának újdonságait, valamint azt, hogy ezek hogyan járulhatnak hozzá a költséghatékony működéshez.

A plenáris előadások mellett külön szekciókban lehet majd előadásokat hallgatni az alkalmazások, iparági megoldások és a technológia területéről. A szekciók fókusztermei között szerepelnek majd az Oracle üzleti alkalmazások, köztesszoftver- és alkalmazásfejlesztés, biztonsági meg-

beruházásokra – jellemzően a rövid idő alatt megtérülő fejlesztésekre, az adatbiztonsággal, üzemeltetési biztonsággal és hatékonysággal, illetve költséghatékony kapcsolatos feladatokra – fordítanak forrásokat. Az egyes területek közül emiatt az ügyfélmenedzsmenttel (CRM), üzleti folyamat-menedzsmenttel (BPM), üzleti intelligenciával (BI) kapcsolatos megoldások iránt növekedhet meg még inkább a kereslet, de a jogszabályi megfelelést biztosító termékek iránt sem fog csökkenni az érdeklődés.

Veres Zsolt a konferenciaprogrammal kapcsolatban kiemelte, hogy az idén immár külön szekcióban kaptak helyet az Oracle üzleti alkalmazásait bemutató előadások. Ez azt jelzi, hogy itthon is egyre nagyobb helyet kapnak az alkalmazások az Oracle portfóliójában; mindez a technológia felől jól mutatja a nyitást az üzleti igények felé. ■

Digitális helyzetkép

Tekintsük egy rendszernek a helyét változtató embert, a helyet, ahol és az eszközt, amivel teszi. Nevezzük ezt a rendszert közlekedési rendszernek, és ezen belül intelligensnek, ha a működése megfigyelhető, befolyásolható valamilyen informatikai, infokommunikációs eszközzel. [Írta: Vargha Márton]

Ebben az értelemben a rendszer már akkor intelligens, ha az emberre, aki elindult a temp-lomba, a felesége rá tud szólni rádióte-
lefonon, hogy előbb a bolt felé vegye az irányt, és gyorsan vigyen haza egy doboz tejfölt az ebédhez. Jó tág tehát az angol kifejezés tükörfordításaként elterjedt „intelligens közlekedési rendszer”, röviden az ITS halmaza, ezért ebben az összeállításban leszűkítjük az érdeklődésünket. Nem foglalkozunk a gyaloglókkal, a biciklizőkkel és a vas-
úttal. Az úthálózatot mint a rajta haladó autókát kiszolgáló infrastruktúrát tekintjük, és a működését javítási szándékozó – „értelmessé” tévő – elektronikus, infokommunikációs megoldásokat mutatunk be.

Informatikai szempontból minden ITS-megoldás egy mérő-adatgyűjtő-irányító rendszer. A megoldások ha-

sonló fejlődési utat járnak, jártak be, mint a termelésirányítási vagy a vállalatirányítási rendszerek. Voltak, vannak statisztikák arról, hogy mennyi gépjármű veszi igénybe az utakat. Készülnek forgalomfelmérések egy-egy kereszteződésben, és vannak háztartási felvételek, amelyek során a fő közlekedési irányokat, szokásokat mérik fel. Ezen adatok birto-
kában zajlik a közlekedéstervezés.

Vannak elektronikus forgalomfigyelő megoldások, amelyek adatai lokálisan használhatók a forgalom befolyásolására akár úgy, hogy jelzést adnak a közlekedési lámpának, akár úgy, hogy visszajeleznek az arra haladó autósoknak. Tág értelemben befolyásolják a forgalmat az interneten használható, valamint a gépkocsiba szerelt navigációs, útvonaltervező, útvonalki-
jelző navigációs eszközök is.

Ma már nemcsak kívülről lehet megfigyelni az autók elhaladását; egy ponton, a beléjük szerelt GPS-szel és rádiótelefonnal felszerelt fedélzeti számítógép révén akár folyamatosan is követhető az útjuk. (Igazság szerint egy út mentén elég az arra utazók zsebében lévő rádiótelefonok mozgását figyelni...) A gépkocsi folyamatos követése lehetővé teszi az igénybevétel mértékével arányos díjfizet(tet)ést az infrastruktúra használatáért. Amint ez megvalósul, olyan eszközhöz jutnak a közlekedés irányításáért, az infrastruktúra fenntartásáért és biztonságáért felelős szervezetek, amellyel közvetlenül – a pénztárcájukon keresztül – tudják befolyásolni az emberek közlekedési stratégiáját, és ezzel a mainál jóval hatékonyabbá tenni a közúti közlekedést.

AMIRŐL A TÉRKÉPEK MESÉLNEK

Évekkel ezelőtt hallottam, hogy az amerikai haditengerészeti akadémián kivették a tantervből a tájékozódást a csillagok után. Az ezredforduló idején Berlinben egy gyönyörűen felújított Deutsche Telekom épület felavatása alkalmából egy pár fős újságírócsoport tagjaként loholtam a belvárosban ellenőrző ponttól ellenőrző pontig, követve a csoportvezetőt, aki egy PDA-ról olvasta le az útvonalat.

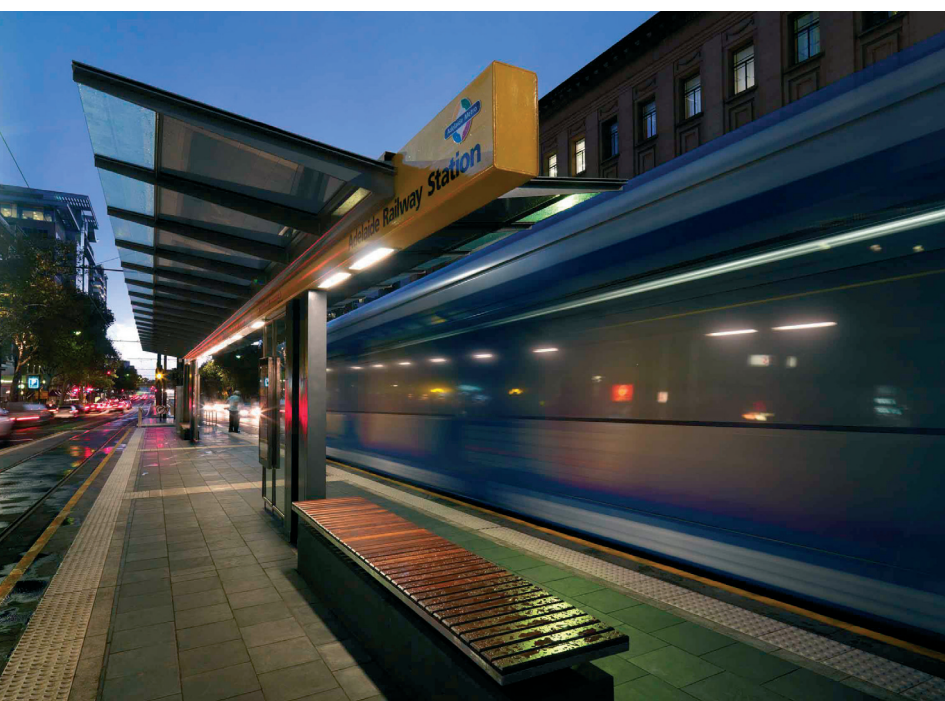
De nemcsak a navigáció, a legtöbb intelligens közlekedési alkalmazás része a földrajzi tájékozódás, a tér digitális leképezése. A térképipari helyzetkép megrajzolásában Siegler Vera, a Topolisz Kft. és Kákonyi Gábor, a GeoIQ Kft. alapító ügyveze-
tője sietett segítségemre.

Siegler Vera: A navigációs térkép irodában készül, ahogy a klasszikus térképet sem a terepen, hanem rajzteremben rajzolta a kartográfus. A munka a terepi felméréssel kezdődik. A lakóautóban van GPS, amivel követik, és kamera, amivel rögzítik az útvonalat. A sofőr pedig mikrofonba mondja, mit lát. Útközben meg-megállnak, és egy szoftverbe beírnak a feldolgozást később segítő információkat. De vannak egyéb forrásaink is, például adatbázisok, légi fotók.

Vargha Márton: Hogyan lett digitális a térkép a GPS előtt?

S.V.: Lehet digitalizálni papírra nyomtatott szelvényt. Budapesten is a műszaki térképek vektorizálásával kezdődött a számítógépes térképészet, és az első navigációs alap is ez volt. Persze rá kellett igazítani a GPS-re, amihez referencia-nyomvonalakat rögzítettünk. De alaptérképnek is a legjobb, amit terepi felméréssel, digitálisan készítenek. **Kákonyi Gábor:** A FÖMI az 1:10 000 léptékű topográfiai szelvényeket vektorizálta, de a projektet többen támadták, mert amikor belefogtak, már a szelvények egy része elavult, húszéves helyzetet rögzített. Ráadásul a papíron kartografálni kell; lehet, hogy egy utat arrább rajzoltak harminc méterrel, hogy jobban lássék mellette a vasút, és esetleg közöttük a patak. A szelvénydigitalizálásnál tudomásul kell venni, hogy beviszünk egy csomó hibát.

VaMá: Autós navigációs felhasználásnál méterek, ha egy csapat kell kiásni, centiméterek is számíthatnak. De sokszor elég, ha

tudom, van ott egy fa, és amikor odamegyek, úgyis megtalálom, nem? Vajon lett volna-e akkor, vagy akár ma elég pénz egy teljes digitális domborzati térképfelvételre Magyarországon?

ELBÚCSÚZUNK A LÉPTÉKTŐL?

K.G.: Pedig jó lenne, már csak azért is, mert a szelvény más elvek szerint készült, mint a GPS-nyomvonalakból kialakuló digitális térkép. *Buga László*, a HM Térképészeti Kht. ügyvezetője vetette fel a napokban, hogy már azt sem tudni, van-e, lesz-e még klasszikus topográfia, ami nem létezik lépték nélkül, mert a lépték eltűnik a digitális világban. Az utakon a GPS egyre kisebb és olcsóbbá válásával előbb a tájékozódás módja változott, most meg már a felmérés átalakulásának le-

hetünk tanúi. Ott van a geocaching, amikor emberek elhelyeznek ládát a terepen, aztán mások a GPS koordinátája alapján megkeresik őket, és hol beléjük tesznek valamit, hol kivesszik, ami bennük van, de mindenképpen rögzítik, hogy ott jártak. A ládát keresve nem kell tájolóval vacakolni, mehetünk az orrunk, illetve a GPS-készülék után, bár egy rajzolt nyomvonal jó, ha van, amin követni tudjuk, ahogy közeledünk a cél felé. Aztán a geocachingből kinőtt egy www.turistautak.hu honlap. Lelkes kirándulók rögzítik a GPS-eszközükben a turistaút nyomvonalát, és beküldik. A honlap munkatársai publikálják, és bárki letöltheti.

S.V.: Mi még benne voltunk-vagyunk a klasszikus, megbízható terepi munkával folyó digitális térképezésben.

A közel húsz éve alapított Topoliznak is volt térképező részlege, de 2002-ben másokkal összefogva létrehoztuk a Top-Mapet. A Teleatlasz partnereként állítottunk elő navigációs célú digitális Magyarország-térképet. Ma már a Top-Map a Nav N Go tulajdona, és fél Európára dolgozik. Figyelni kell a navigációs felhasználásnál is az avulásra, amit Kákonyi Gábor a térképszelvények kapcsán említett, ezért folyamatos a karbantartás, és évente három-négyszer adunk ki új változatot.

VaMá: Mennyire szervezett Magyarországon az útépitések, -változások közreadása?

S.V.: Jó a kapcsolatunk a Magyar Közúttal, a fővárosban a Fővinformmal és a Főkefével, de ami leginkább érinti a közlekedőket, arról inkább a sajtóból

értesülünk. A vidéki városokból szinte semmi információt nem kapunk. Fontos forrás viszont a Top-Map portálján a hiba- és eseménybejelentő térképszerkesztő lap. Lelkes felhasználók ezrelével jelzik a változásokat. Kialakult egy jól működő önkéntes információgyűjtő hálózat.

MIENK A TÉRKÉP, MAGUNKNAK CSINÁLJUK...

K.G.: Úgy látszik, ez általános tendencia a digitális térképezésben. A TomTomnál is hisznek a Mapshare-ben, abban, hogy az emberek esténként rákötik a kutyájukat a számítógépre, és föltöltik, merre jártak aznap. Bő egy éve vették meg a Tele Atlaszt – utóbbi bécsi igazgatója mesélte, hogy Belgrádban sokan vettek TomTom készüléket, aztán rögzítették vele, merre járnak a vá-

Több intelligencia, mint beton

Az ITS Hungary egyesület főtít-kára, *Lindenbach Ágnes* egyike azoknak, akiknek a legszélesebb áttekintésük van az EU-programokhoz, projektekhez kapcsolódó magyarországi kezdeményezésekről. Őt arra kértük, emeljen ki néhányat a terítéken lévő témák és eredmények közül.

Computerworld-Számítástechnika: Kihasználjuk a lehetőségeket?

Lindenbach Ágnes: Nyíltak lehetőségeink az ITS magyarországi lehetőségeinek kutatására, fejlesztésekre a csatlakozásunk után az Európai Unióhoz, és ezeket szerintem ki is használtuk. A CONNECT projektnek már a harmadik fázisát zárjuk le a közeljövőben.

CW-SZT: Mi a legnagyobb eredménye a CONNECT-nek?

L. Á.: Egymásra épülő szakmai területeken készültek pilot projektek, megvalósítási tanulmányok. Fontos az európai ITS-keretrendszer magyarítása, a HITS, ami – ha mindenki használja – azt teszi lehetővé, hogy térben egymás mellett, időben egymást követően használatba kerülő alkalmazások kommunikálni tudjanak egymással. A legnagyobb eredménye pedig szerintem az, hogy intézmények, szervezetek – például a főváros és az Állami Autópálya Zrt. (ÁAK Zrt.) – elkezdtek egymással együttműködni, adatot cserélni. Eredmény az is, hogy a projekt keretében központot korszerűsített az ÁAK Zrt., és érzékelőket, változatható jelzőképi táblákat tett ki, ami látványos ITS-alkalmazás a forgalom folyamatosságának biztosítására, a torlódások megelőzésére és oldá-

sára. A Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. parkolási információs rendszert és internetes útvonalajánló programot fejlesztett. Elindult Magyarországon a navigációs eszközök valós idejű információval való ellátása a Petőfi Rádió műsora alatt. A Magyar Közút Kht.-nak is voltak érdekes projektjei.

CW-SZT: Mi lesz a lezáruló projekt után?

L. Á.: 2007 óta létezik az EASYWAY, egy program, amelynek indításakor az Európai Bizottság kikötötte, hogy a megvalósításokra kell koncentrálni, elsősorban az információszolgáltatásra országokon belül, és a tagállamok között. Négy szakmai területe van, ezekbe kellett besorolni a kiválasztott magyarországi fejlesztéseket.

CW-SZT: Az EU-programok főként az európai közlekedési folyosókra vonatkoznak?

L. Á.: Elsősorban igen, de ahogy a CONNECT-ben benne volt Budapest, ebben a programban is részt vesz, hiszen az autópályák befutnak a fővárosba, az ÁAK Zrt.-vel közösen kell biztosítani az autók folyamatos haladását. A Budapesttel való együttműködésért még dícséretet is kapott Magyarország! De általában sem igaz az, hogy az Európai Bizottság csak a közlekedési folyosókra figyelne. Egyértelműen azt szorgalmazzák, hogy az ITS-eszközök még nagyobb figyelmet kapjanak. Már a közlekedéspolitikai 2001-es fehér könyvében ott van: „Itt az ideje a kevesebb betonnak és a több intelligenciának

a közlekedési rendszerben.” Látszik ez a nemrég az Európai Parlament elé terjesztett direktívában is, amely pontosan a közlekedési informatika fejlesztésének gyorsítását, a rendszereknek a tagállamok közötti összehangolását, azaz az interoperabilitást írja majd elő.

CW-SZT: Mennyire mérhető az informatikai közlekedési rendszerek hatása?

L. Á.: Rendszere válogatja. Legjobban akkor lesz mérhető az egyes ITS-alkalmazások hatása, ha működni fog a forgalmi adatok folyamatos mérésére szolgáló ITS-megoldás. De úgy tudom, hogy például az autópályákon elhelyezett táblákon megjelenített üzenetekkel már is sikerült javítani a haladási sebességen.

CW-SZT: Az eCall, az automatikus vészjelző rendszer ügye hogyan áll Magyarországon?

L. Á.: Ezt láthatóan igen fontosnak tartják az Európai Unióban, de a gazdája nem a közlekedésért, hanem az információs társadalomért felelős hivatal. Ezért aztán nálunk is a MEH Informatikai Szakállamtitkárságán foglalkoznak vele. Bár még nem csatlakoztunk az eCall szándéknyilatkozathoz, aktívak vagyunk a vele kapcsolatos kutatásokban. Indult egy EU-s projekt arról, hogy melyik tagállamban hogyan állnak hozzá az eCallhoz, mit várnak tőle, milyen gondokat látnak tornyosulni előtte. Minden tagállam ad be adatokat, de négy országban, köztük Magyarországon nagyon részletes tanulmány készül, én vagyok a magyar konzorciumi partner. Határozottan nő a fogadókészség

és az eCall infrastruktúra kialakítása melletti elkötelezettség.

Azért is fontos az eCall, mert az Európai Bizottság éppen a közlekedési baleset okozta halálozások drasztikus csökkentése végett pártolja az ITS-fejlesztést. A baleset következményeinek elhárításában van egy jól definiált mentési lánc, a feladatok egymásra épülnek. Ha jó az informatikai, irányítási háttér és jó a kommunikáció, akkor ebben a láncban végrehajtási időket lehet leszorítani, illetve egyes következményeket, például a torlódást a közlekedők informálásával meg lehet előzni.

CW-SZT: Mit vár a közeljövőtől?

L. Á.: Az elmúlt években történtek eredményeképpen úgy látom, hogy az ITS ügye egy szintváltási lehetőséghez érkezett Magyarországon, eljött az ideje a stratégiakészítésnek. Mert eddig volt ugyan szó a közlekedésfejlesztési tervekben, koncepciókban az informatikai megoldásokról, de mindig csak alárendelt szerepkörben.

CW-SZT: Jól látszik ez például Budapest Közlekedési Rendszerének nemrég elfogadott Fejlesztési Tervében, ahol még mindig hátrasoroltak az ITS-alkalmazások.

L. Á.: Én éppen korszakváltásról beszélek; lehet, hogy a fővárosban ez még nem látszik, de a központi irányításban mindenképpen megnőtt az ITS elfogadottsága. Ezért is vágtunk bele néhányan a stratégia megfogalmazásába, és tettünk le egy horizontális szemléletű tanulmányt az ITS Hungary tagjai, és persze a közlekedési tárca illetékesei elé.

rosban. Az eredményt föltöltötték a Mapshare-rel, és a végén fölállt egy Belgrád-térkép anélkül, hogy valaki is elment volna oda tőlük térképezni. A magam részéről – mint szakmabeli – kételkedem a közösségi térképépítés megbízhatóságában.

VaMá: Statisztika. A becslés annál pontosabb, minél többet küldenek jelentéseket, és minél többet küldenek jelentést ugyanarról a változásról. Esetleg felállítanak egy listát arról, amit feltétlenül ellenőrizni kell átvétel előtt. Hasonló folyamat zajlik, mint amit a gépi fordítás él át. A Google már minden angol lap mellett felajánlja a magyar fordítást, statisztikai alapon. Ahogy nő a digitalizált tudás a világban, úgy lépnek az egzakt helyébe a nem teljesen biztos, de közel 100 százalékos, tehát a gyakorlatban jól használható statisztikai megoldások. De tágítsuk a horizontot, a digitális térképet lehet mára is használni, például a teherfuvarozásban flottafigyeléshez, vagy a rendőrségen, tűzoltóságnál bevetési központban.

TÖRTÉNET ÉS AKTUALITÁS: VALÓS IDEJŰ INFORMÁCIÓ

S.V.: Információ kell hozzá. Már a navigációs térkép sem áll meg a domborzatnál, sok specialitás van benne. A domborzatra rá van téve a címregiszter, az érdekes pontok, és más is. A Topoliz specialitása az útvonaltervező alkalmazás, amihez elengedhetetlen a KRESZ-szabályok, jelzőtáblák, útkategóriák és útosztályok, biztonságos sebességhatárok kezelése, sőt még a forgalmi statisztika is.

A bevetési központ valóban fontos alkalmazás, de vannak más működő ITS-megoldások, amelyekben ott vagyunk. Ezen a területen a Topoliz az újítók egyike; az utvonalterv.hu-n például most újdonság, hogy a tömegközlekedésben javasolja a program a multimodális utazást. A BKV, a vasút, a Volán és sok város menetrendjét igyekszünk összekapcsolni, és háztól házig kevés várakozási időt kívánó útvonaltervet számolni. Egy fejlesztésben pedig most gyúrjuk egybe az eljutástervezésben a gyalogos, az autós és a tömegközlekedést.

K.G.: A multimodalitás mellett a helyzetelemzés is előretör a felhasználásban. A Tele Atlasnál vannak mindenféle finomságok, az egyik egyfajta útszakasztörténet. Minden útszakaszra vannak történeti adataik, 10-20 perces felbontásban. Tudják, hogy hétfő reggel azon a szakaszon az átlagsebesség nyolc és tíz óra között 45 km/h, és ezt figyelembe

véve készítének eljutási időben optimalizált útvonaltervet.

VaMá: Ha nem valós idejű, hanem minden kütyüben ott van a fix algoritmus és a történeti adatok, akkor van veszélye. Ha a közlekedők jó részének ugyanaz a beépített optimalizáló program ad útvonalajavaslatot, az egyik útvonal kiürülhet, a másikon meg hatalmas dugók lesznek. Ha majd minden autóban ott lesz az interaktív navigáció, és egy központi program a tőlük kapott adatokból optimalizál, az lesz az igazi!

K.G.: Nem kell hozzá minden autónak visszajelezni, elég az emberek zsebében a rádiótelefon. HDTraffic-nek mondják, kapható termék, az útszakaszon közlekedők SIM-kártyáinak mozgását – sebességét, sűrűsödését, ritkulását – figyelik, és annak alapján javasolnak útvonalat.

VaMá: Már nincs is más, csak a SIM-kártyák alkotta felhő, aminek mérjük az attribútumait, és az eredményt közöljük a kártyák tulajdonosaival. De az útvonal is lecsapozódik egy pontszorozatra, amit nem kell a környezetében látnunk, elég, ha tudjuk a földrajzi koordinátákat. Más a szemlélete, mint amit eddig térképnek hívtunk.

PARADIGMAVÁLTÁS A TÉRINFORMATIKÁBAN

K.G.: A térinformatikai cégeknek is át kell alakulniuk, mert a Google szorongatja őket az ingyenes szolgáltatásokkal. Amit a Google Earth vagy a Google Map tud, azt ők már tíz éve árulták online services néven. Tönkremenni nem fognak, de ami legutóbb történt, azon már el kell gondolkodniuk.

Az Oracle Spatial egyre gazdagodó térinformatikai funkcióira építve egy kicsi cég, az Acquis csinált egy ADE-modult, amivel PDA-ról, okostelefonról, akár hány kilométer távolságból lehet beleszólni az Oracle-térképek topológiájába. Az US Census Bureau-nál meg is verték az egyik nagy térinformatikai céget, mert 200 dollárt kértek darabjáért, míg a másik hatezer dollárt a feladathoz képest túl okos programjáért.

Manapság a böngészőben egy pluginnal el tudunk végezni egy sor műveletet, az Oracle Spatial szoftverével a feladatok 90 százaléka megoldható. Egy másik fontos fejlemény, hogy az Open Geospatial Consortium (OGC) a szabványosítással kiszabadítja a GIS-felhasználókat a szállítói fogságból. Korábban, ha egyszer elindult egy cég az ESRI-vel, miután létrehozta digitális térképeit, nehezen tudott áttérni mondjuk, Intergraph-ra. Ma az ERDAS új

készíthetnek belőlük valami újat. Miközben semmit sem vásárolok meg tokkalvonóval, csak a felhasznált adatért fizetek. Az én gépemem már ott az ERDAS Titán, amivel, ha rajzolok egy térképet, zárt körben publikálom. Eltűnőben van a térinformatikus, aki egy térképészeti szoftverrel bütykölget, majd néha előhoz egy kinyomtatott, kivetíthető térképet, de nincs integrálva a cég folyamataiba. Februárban az ERDAS-konferencián mindenki enterprise GIS-ről beszélt, amelyen a hálózaton, csoportmunkában zajló térinformatikát értenek. A térinformatika beköltözik a nagy adatbázis-kezelőkbe, nemcsak az Oracle Spatialbe, ahol már évek óta ott van.

VaMá: Vagyis már nem a térképen kell elhelyezni a terméket, gépkocsit, bármit, hanem a Földön. Aminek kell a helye, annak a rekordjában van egy GPS koordinátamező. Ragasszunk minden feladott csomagra RFID-címkét, és itt-ott helyezzünk el RFID-olvasókat, és az adatbázisban mindig az utoljára érintett olvasó koordinátája kerüljön a csomag rekordjába. Ebből egy vázlatos útvonalterv alapján már megbecsülhető, hogy éppen hol lehet.

De térjünk vissza a navigációhoz. Az emberek többségének hiába mondjuk meg a földrajzi koordinátákat, abból nem fogja tudni, hol van. Viszonyítania kell, csak akkor érti, ha azt mutatjuk meg, mit lát maga körül, nem?

S.V.: Már a Top-Map-es felmérésnél is igyekeztünk valóság-hű adatok begyűjtésére és felhasználására. Lefényképeztük az útjelző táblákat, és a fényképeket betettük a térképbe. Vagy törekszünk arra, hogy az útvonalterv

hu-n ne csak utca, házszám, hanem elnevezés alapján is lehessen helyet megadni, és ha a Petőfi-szobrot keresi, oda is el tudjuk vezetni.

K.G.: A Blom Aerofilms öt kamerával filmez egyszerre – egy függőlegesen, a másik négy körben 45 fokos szögben tekint ugyanarra a pontra. Az Ndrive ezekből a képekből állítja össze a látványt, ami a navigációs rendszerének az alapja. iPhone-nal láttam jó sebességgel működni. Választhasson a felhasználó vonalas térképet, amelyen a lényeg látszik, vagy színes, fotorealistikus képet, ha azt jobban szereti.

VaMá: Elképzelem magam, amit egy vetítés szemüveggel máskálok, és ha a jó irányba akarok haladni, a szemüvegen látszó utcaképet fedésbe kell hoznom a valódi látványt...

terméke, az Apollo Server és az Apollo Image Manager az OGC-standardokon keresztül éppen abban segít, hogy a felhasználó egyszerre tudja használni több szoftver adatait. Előfizetek itt egy intergraph-os térképre, ott egy AutoDesk-esre, amott egy ERDAS-osra, és összehozom az adatokat egy böngészővel és egy egyszerű pluginnal. Ha van száz telephely és mindegyiken húsz térinformatikai célú számítógép, akkor az ERDAS Apollo Server mindent összefogja, automatikusan kitölti a metaadatokat, és attól kezdve a cég minden munkatársa utána tud nézni az összes meglévő térképi adatnak.

A jövőben a társaság, amelyiknél az adat keletkezik, működötet majd egy térképes webszert, és én az előfizetőjűk leszek. Többre is előfizetek, és az adataik találkoznak, egyesülnek a gépemben, tudok velük egyszerre dolgozni,

A szemünk előtt és a háttérben

Kellett néhány év saját erős fejlesztés, míg az Állami Autópálya Zrt. eljutott 2008. január elsejével a matrica eltörléséig. Fizetni azért kell, mert kiragasztott címke nélkül is pontosan tudja a rendszer, ki fizetett. [írta: Vargha Márton]

Vásárláskor adatbázisban rögzítik az úthasználati jogosultság adatait. Az ellenőrzéshez tárolt érvényességi adat a rendszám, a felségjel, a díjkategória, az érvényességi időtartam és az érvényesség kezdete. A legkorszerűbb infokommunikációs értékesítő hálózatok, a rádiótelefon és az internet mellett ott vannak a benzinkutaknál telepített, az ottani elektronikus fizetési rendszerrel integrált szoftverek, amelyekről a fizetés pillanatában bekerülnek a gépkocsi adatai az adatbázisba a benzinkút tulajdonosa által működtetett fizetési központ keresztlől. **A legegyszerűbb értékesítési pont az ÁAK központjával GPRS-kapcsolatban lévő, pénz nem kezelő terminál.**

A vásárláskor az érvényességi adatokat a viszonteladó rögzíti, de a vevő hagyja jóvá, ettől kezdve ő felel az adatok helyességéért.

ELLENŐRZÉSŒL

Az ellenőrző kamerák felvételéből származó adatok alapján a program jogosultsági kérdést küld a matricaérvényességi adatbázisnak. Ha a válasz szerint jogosult az úthasználó, akkor az

autópálya-használat, ott az eset adatai kiegészülnek jogszabályban meghatározott, a tulajdonos fellelését szolgáló adatokkal a gépjármű-nyilvántartásból.

A kamerás jogosultság-ellenőrző rendszer alkalmas a két mérőpont közötti átlagsebesség meghatározására, már tesztelték is. Pozitív döntés esetén ez a szolgáltatás – a gyorsajtók kiszűrése – azonnal aktiválható.

FORGALMI ADATOK GYŰJTÉSÉBEN ÉS FELHASZNÁLÁSÁBAN

Az autópályák mentén számos érzékelő és forgalomfigyelő kamera és burkolatba telepített induktív hurokdetektor ad le online, illetve kvázi-online információt, amiből számítható a forgalom nagysága, összetétele és a haladási sebesség, az időjárás viszonyok. Az érzékelők mellett az útellenőri szolgáltatás jelzéseire, az események értékelésében, a körülmények pontosításában az úthasználóktól és a rendőrségtől kapott bejelentésekre is támaszkodnak. Az input adatok alapján egyelőre a diszpécser szolgálat munkatársai állítják össze a változtatható jelzésekkel táblákon megjelenő üzeneteket. A gyakorlat azonban egy folyamatban lévő informa-

előtt egy kezelőnek akkor is jóvá kell majd ezeket hagynia.

Szinte minden csomópontközben van hurokdetektor, ennek köszönhetően részletes – több járműkategóriára kiterjedő – adatsora van az ÁAK Zrt.-nek a keresztmetszeti forgalomról. A mért adatokat részletesen elemzik, vizsgálják a forgalom napi és szezonális lefolyását, és a növekedést globálisan, valamint jármű-kategóriánkénti bontásban. Az elemzések eredményét a kapacitáscsökkenéssel járó munkavégzések tervezésében, a forgalomnövekedés előrebecslésében és bemenő adatként a fogalomszabályozásban hasznosítják.

Számos vélemény, javaslat és kritika gyűlik az Állami Autópálya Zrt.-nél, de végeznek kísérleteket is a bevezetett ITS-alkalmazások használat felderítésére. **A vélemények eredője a kijelzett információról pozitív, egy szemkamerás vizsgálattal pedig**

kimutatták, hogy lényegesen nagyobb a változtatható jelzésekkel táblák figyelemfelkeltő képessége az egyszerű KRESZ-tábláknál.

A forgalombefolyásolás fő célja a forgalombiztonság növelése. Több tényező következményeként évről évre javul az autópályák baleseti statisztikája, és bár nehéz számszerűsíteni, hogy melyik eszköznek mekkora a hatása, biztos, hogy a forgalombefolyásolásé jelentős.

AZ ÚTFENNTARTÁSBAN

Létezik egy egységes közúti adatbank, amelyet az ÁAK Zrt. is használ. A térinformatikai adatbázis üzemeltetője az országos közúthálózat kezelője, a Magyar Közút Kht. Az adatbázisban országos adatok vannak az úthálózat burkolatának állapotáról, teherbírási és még számos, az állapotértékeléshez szükséges jellemzőiről. **A csak az autópályákra vonatkozó saját térinformatikai rendszert most fejlesztik az ÁAK Zrt.-nél,** ebben gyűjteni fogják útszakaszonként az üzemeltetési eseményeket, a beavatkozásokat, az adatmérések adatait. Az összegyűjtött adatok inputját adják majd a forgalombefolyásoló alkalmazásoknak.

Portfólióbővítés az AlphaNetnél

Sok év sikeres együttműködés, kiemelkedő szakmai tudás és ügyfélszolgálati támogatás birtokában az AlphaNet elnyerte a HP Márkaszerviz partnerséget.

Az AlphaNet 2008 végén harmadmagával megszerezte az HP Márkaszerviz partnerséget. A kedves ügyfelek már a cég budapesti III. kerületi szervizében javíthatják meg elromlott számítástechnikai eszközeiket.

Ahhoz, hogy az AlphaNet ezt a szakmai minősítést is teljesíteni tudja, számos pre-feltételnek kellett megfelelni. „A HP komoly követelményrendszer teljesítését várja el partnereitől, amely az ügyfelek számára garanciát jelent a minőségre és a megfelelő gyártói támogatásra” – emelte ki Hajdú Miklós, a cég technológiai igazgatója. Először is meg kellett felelni a szakmai-minősítési szempontoknak, illetve a küllemi elvárásoknak – színvonalas ügyféltér, javítási munkaterület és ügyfélparkoló. Nem lehet kérdés, hogy a legfontosabb feltétel azonban a naprakész tudással rendelkező mérnöki és technikai szakembergárda biztosítása, illetve az ügyfélszolgálat feladata: a problé-

mák precíz gondozása. A gyors technológiai fejlődés és a speciális igények miatt, ebben a szektorban naprakész ismeretek nélkül igen kockázatos minőségi szolgáltatást nyújtani, garanciát vállalni.

Az ügyfelek további lehetőségei közé tartozik az ún. HP Care Pack „szolgáltatás” is, amely emelt szintű kiszolgálást jelent – és meghosszabbíthatja a HP termékeihez járó normál garanciát is. Így a választható HP Care Pack konstrukciók segítségével az ügyfelek a lehető legtöbbet hozhatják ki minőségi támogatás mellett a hardver- és szoftverberuházásaik megtérüléséből. A rendszeres karbantartási feladatok mellett a váratlan meghibásodásokat is gyorsan és hatékonyan lehet kezelni. Az AlphaNet munkatársai ezt a kiszolgálást, ügyféltámogatást a budapesti és az országos lefedettségükkel, valamint cserealkatrész-bázissal zökkenőmentesen valósítják meg.

adatrekord törlődik, ha nem, akkor az eset adatai a kamerafelvétellel együtt bekerülnek az ellenőrzési adatbázisba. Az adatbázisbeli adatokat manuálisan újra feldolgozzák, hogy kiszűrjék a rendszámfelismerő rendszer tévedéseit. Ahol bizonyíthatóan jogosulatlan

titikai fejlesztés eredményeként hamarosan megváltozik. A forgalomirányító rendszer elkészültével az út menti kijelzőkre, az SMS-falra, valamint a honlapra felkerülő üzenetek automatikusan, a forgalmi és időjárás viszonyoktól függetlenül generálódnak majd, de publikálás

ALPHANET SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS VÁLLALKOZÁSI KFT.

1031 BUDAPEST, MONOSTORI U. 34.
TELEFON: 242-1830 FAX: 242-1580
HELPDESK: 20/400-1200
HTTP://WWW.ALPHANET.HU

márkaszerviz

IBM-Sun: álopmpár?

Alig pár órával azután, hogy hivatalosan is bejelentették a Cisco belépését a szerverpiacra, a Wall Street Journal újabb bombát robbantott az IT-piacon: az IBM tárgyalásokat folytat a Sun megvásárlásáról. Sokan kételkedtek, sokan örültek – a Sun-részvények tulajdonosai legfőképpen. [Írta: Samu József]

Alighogy egy újabb szereplővel – a Ciscoval – bővült a szerverek piaca, máris megszégyesítették az IBM és a Sun egyezkedését egy esetleges felvásárlásról. A két cégnek sok területen hasonló a portfóliója. Például olyan vállalati rendszereket szállítanak, amelyek nem függenek a Windowstól, ráadásul kevésbé érzékenyek arra, hogy Intel vagy AMD processzor dolgozik a szerver mélyén. Emellett mind az IBM, mind a Sun támogatja a nyílt forráskódú technológiákat.

Az értesülést maga a *Wall Street Journal* (WSJ) is óvatossággal kezeli. Figyelmeztetnek rá, hogy távolról sincs aláírva a szerződés, és az is könnyen elképzelhető, hogy eredmény nélkül zárulnak a tárgyalások. Nem erősíti, avagy cáfolja mindezt az sem, hogy az IBM szóvivője, *Ian Colley* nem kívánta kommentálni a hírt, sunos kollégája pedig teljes hallgatásba burkolózott. Ez nem meglepő, hiszen ilyen üzletek részleteit – sokszor magának az üzleti tárgyalásnak a tényét is – mindkét fél igyekszik titokban tartani.

Ugyanakkor az amerikai gazdasági lap meglehetősen pontos részleteket közölt a formálódó alkuról, amelyet akár még ezen a héten tető alá hozhat a két fél. Szavahihető források szerint az IBM 6,5 milliárd amerikai dollárt hajlandó a Sunért fizetni, ami a múlt keddi záró részvényárfolyam alapján nagyjából százszázalékos felárnak felel meg. Van miből! Egy hónapja adtunk hírt arról, hogy az IBM hatalmas készpénzállomány felett rendelkezik (computerworld.hu/cikkek/it_cash).

A két számítástechnikai óriás eltérő utat járt be. Az IBM, a piac legnagyobb hagyományokkal rendelkező vállalata (elődje, a Tabulating Machine Company 1896-ban alakult), fokozatosan vált az informatikai szektor meghatározó szereplőjévé. A Sun ehhez képest kölyökkorban van. 1982-ben alakította három Stanford Egyetemen végzett diák a Szilícium-völgyben. Az eltelt évek alatt a Sun innovatív, fejlesztésközpontú céggé vált, küzdött fel magát az

élmezőnybe, de az utóbbi időszakban egyre nehezebb volt mindezt nyereséggé konvertálni.

A WSJ informátorai szerint az elmúlt hetekben, hónapokban a Sun több lehet-

Az IBM-Sun páros félelmetes konkurens lenne...

Jonathan Schwartz
CEO, SUN

séges vevőt is megkörnyékezett a felvásárlás ötletével. A legnagyobb piaci szereplő, a Hewlett-Packard elutasította az ajánlatot, míg a másik gyanúsított, a Dell, amely a szerverpiac másik dobogós helyezette, elzárkózott a kommentálástól. A felvásárlással kapcsolatban az IBM és a Sun hazai leányvállalata sem kívánt hivatalosan reagálni szerkesztőségünk megkeresésére.

ÉRVEK ÉS ELLENÉRVEK

A bennfentesek egyetértenek abban, hogy az IBM és a Sun Microsystems egyesülése mind a cégeknek, mind a befektetőknek jót tenne. Vannak azonban, akik szerint az elképzelés megbukik a trösztellenes szabályozáson. Szóval, lázasan latolgat mindenki annak ellenére, hogy egyelőre csak szóbeszéd a nagy házasság lehetősége.

Az elemzők szerint nagyon fontos alapvetés, hogy az IBM-nek jobban kell tálalnia és eladnia a Sun IT-infrastruktúra

termékeit, mint ahogy azt a Sun teszi – és az IBM képes is erre. Egyértelmű, hogy az IBM-Sun egyesülés nem csak tárolási megoldásokról, szerverekről, cloud computingről vagy egy másik, kizárólagos IT-területről szólna. A két gigász túlságosan kiterjedt ahhoz, hogy lehetséges házasságuk egyetlen technológiáról szóljon, inkább a fentiek összességének értékesítéséről és marketingjéről van szó.

ÉRDEKHÁZASSÁG

Ami a technológiát illeti, a Sunnak remek termékei vannak. Ilyen a MySQL adatbázis – amivel megvetette a lábát a nyílt forráskódú közösségben –, az ultragyors ZFS (Zettabyte File System) az adattároláshoz, a hatalmas Java franchise, a StorageTek lemez és szalagos adattárolók, a nagy teljesítményű szerverek, az ígéretes szilárdtest-meghajtók és felhő (cloud) adattárolási szoftverek. Természetesen az IBM-nek is van számos kitűnő technológiája, emellett egyértelmű fölényben van a marketing, az értékesítés és a szolgáltatások területén.

A Sun már hosszú-hosszú ideje híján van néhány igen fontos üzleti elemnek. Az IBM Global Services ezzel szemben olajozott gépezet, amely köröket ver a Sun services groupra, és nagyjából minden konkurensre. Ami úgy általában a termékeket illeti, a két cégnek éppúgy vannak remekül összeilleszthető megoldásai, mint ahogy átfedései is. Nem is kérdés, hogy az egyesített IBM-Sun félelmetes konkurens lenne minden

más számítástechnikai rendszereket kínáló cégnek.

Az elemzők szerint az IBM-nek jobban menne a Sun-termékek értékesítése: hatékonyabban árulja a Linuxhoz és egyéb nyílt forráskódú technológiákhoz kapcsolódó szolgáltatásokat. Ezért valószínűleg sokkal több pénzt tudnának csinálni a Javából vagy az OpenOffice-ből. A Cisco szerverpiaci debütálására is ütőképes választ tudna adni egy IBM-Sun páros, bár többen is felhívják rá a figyelmet, hogy az IBM valódi célpontja nem a Cisco, hanem a HP. Az IBM kombinálhatná a Sun VDI (Virtual Desktop Infrastructure) technológiát a saját erősségeivel (szerverek, adattárolás, professzionális szolgáltatások).

TRÖSZT, ANTITRÖSZT

A fentiek fényében nem csoda, hogy a pletyka azonnal felszította a trösztellenes aggodalmakat. Az IBM-nek persze egyáltalán nem újdonság, hogy mind az Egyesült Államokban, mind más országokban folyamatosan a célkeresztben áll. Még 1969-ben az USA igazságügy minisztériuma perbe fogta a vállalatot azzal vádolva őket, hogy monopolizálni próbálják az üzleti adatfeldolgozás piacát. Az ügy végül 1983-ban zárult le. Az IBM ellen jelenleg is vizsgálat folyik az EU-n belül, mert egy kisebb versenytárs, a T3 Technologies panaszt nyújtott be az Európai Bizottsághoz, amelyben azzal vádolja a céget, hogy visszaél monopolhelyzetével a nagy teljesítményű (mainframe) számítógépek európai piacán.

A befektetőknek tetszik

Üzleti szempontból egy ilyen megállapodás lehetősége még a korai fázisban is ígéretesnek tűnik. Mindkét cég befektetői izgatottan fogadták a hírt. A Sun részvényeinek árfolyama március 18-án 80 száza-

lékkal 9 dollárra emelkedett, és fogadni mernék rá, hogy tovább is emelkedik, amint a cégek közti tárgyalás intenzívebbé válik. Az IBM-részvények ára egy picit csökkent, de így is 91 dolláron áll.

Jenna, Trixie, Kovi

Hanyatlík az egykor bombabiztos üzlet, a pornóipar. Lassan, de biztosan gyilkolja az internet, az ingyenesen hozzáférhető tartalmak. [Írta: Barabás Balázs]

Ellentmondásos képet mutat – a felmérések szerint legalábbis – a hazai internetfelhasználó társadalom. A VMR-kutatás 2008. I. féléves adatai azt mutatják, hogy itthon az internetezőket leginkább érdeklő témák (a hetente legalább egyszer netező, 14–69 év közötti lakosság körében) a filmek, a számítástechnika és a tudomány. Az erotika nincs benne az első tízben.

Egész más képet kapunk a gemius/Ipsos Audience ugyanabban az időszakban végzett felméréséből. Eszerint a felnőtt tartalmú oldalak tavaly júniusban 1,1 millió belföldi látogatót vonzottak, azaz majdnem **minden harmadik internetező keresett fel felnőtt tartalmú oldalt**, és ott átlagosan 80 percet töltött el. A legtöbbit – átlagosan több mint öt és fél órát – az ingyenes videoletöltést kínáló xhamster.com-on töltötték az internetezők, de a magyar eropolis.hu-n is két és fél óra felett volt az átlagos böngészési idő. Az eropolis látogatóinak közel 97 százaléka férfi, míg a nők inkább az eron.hu oldalt keresik fel (92 százalékbán). A legnagyobb egyedi látogatószámot felmutató site a goldengate.hu volt tavaly júniusban. Ők egy hónap alatt közel félmillió belföldi érdeklődőt vonzottak.

BONYOLULT A TORRENT?

Ám a nagy számok nem jelentenek automatikusan sok pénzt. Az ASVA.info tavaly októberben arról számolt be, hogy az interneten gombamód szaporodó letöltő oldalak miatt a felnőtt tartalmakat készítő és a forgalmazók jelentős visszaesésről beszélnek. Mára egyre kevesebb videotéka tud megélni, és a felnőtt filmeket is jóval kevesebben veszik ki, mint amikor még nem volt ennyire elterjedt az internet. Kovács „Kovi” István producer a csökkenő DVD-eladások miatt bekapcsolódott az internetes forgalmazásba, és ő is SMS útján értékesíti egyes filmjeit. Mint hozzátette, sokat segítene a helyzeten, ha születne a letöltések ügyében egy elrettentő ítélet, így talán kevesebben próbálnának megélni ezekből az oldalakból. Az emelt díjas SMS-es fizetés egyébként az egyetlen vásárlási mód a hazai online pornóiparban, mivel **a magyarok még mindig idegenkednek attól, hogy interneten bankkártyával fizessenek**. Annak

ellenére preferálják ezt, hogy több kerül, mint a kártyás fizetés, viszont gyakorlatilag nem marad nyoma a tranzakciónak, diszkrétebb, mint ha bankszámlakivonaton jelenne meg a tétel. A Kreatív Online információi szerint a tartalomeladásból befolyó összegen a tartalomszolgáltatás résztvevői osztozkodnak: a szolgáltatást üzemeltető alvállalkozó és a mobilszolgáltatók is leveleszik a részüket, a folyamat végén

Kicsit suta grafika, de fizetnek érte: akcióban a virtuális Jenna

körülbelül húsz százalék marad a weboldal tulajdonosának. Azt, hogy ez a húsz százalék pontosan mekkora bevételt jelent, a szolgáltatók nem hajlandók elárulni. *Kósa Gábor*, a Goldengate képviselője azonban nem félti különösebben az üzletet a fájlcsereelőktől – egyelőre. Mint a Kreatív Online-nak nyilatkozta: „A torrent tényleg reális veszély ránk nézve, de egyelőre százból 95 felhasználó nem ért hozzá.”

TRIXIE ELÉGEDETT

Ha Magyarországon nem, a tengerentúlon annál inkább. *Brad Abram*, a Virtually Jenna felnőtt számítógépes játék vezető fejlesztője szerint „ez egy más korosztály”. A fiatalabb pornóforgasztók nincsenek ahhoz szokva, hogy boltból vásároljanak DVD-t, amikor az internet „karnyújtásnyira csodul-tig tele van pornóval”. Ez a fiatal generáció azonban nem csak a boltban nem hajlandó pénzt kiadni erotikus tartalomért, hanem a hálózaton sem. A fize-

tős videoldalakat egyre inkább kiszorítják a teljesen ingyenes YouTube-klónok. A fizetős tartalmakat szolgáltatóknak a kalózkodással is meg kell küzdeniük: gyakran előfordul, hogy az itt közzétett képeket, videókat máshol jelentetik meg.

Abram szerint csak látszat, hogy a hálózat hemzseg a tartalmakat előállító cégektől; itt is végigsöpört a konszolidáció, amelynek révén néhány nagyvállalat uralja a piacot, sok leányvállalattal. Még a Tube-oldalak is egyesültek, ezáltal egy maroknyi oldal szolgáltatja az ingyenes pornótartalom 80 százalékát. Ha ezek közül egy elkezd veszteséget termelni, azt a többiek is megérik.

Melyek a kitérési pontok? Az egyik az interaktivitás. *Allen Stein* például elindította TheThrillHammer nevű ta-

gyedévet teljesítenek” – nyilatkozta.

Egy másik **kedvelt tartalom az amatőr videó** (az amatőr szex egyébként a magyarországi Goldengate-en is a legkeresettebb). Biztos árbevételt produkál a TastyTrixie.com oldal, amely 24 órás webkamerás közvetítést sugároz a korábban nagyobb cégeknél dolgozó Trixie-ről. Saját bevallása szerint árbevétele nem nőtt 2008-ban, elmentében az előző hét évvel, de a mostani helyzetben ez is siker. Hogy miért népszerű a vállalkozása, azt Trixie az emberi tényezővel magyarázza: „Amikor annyira vissza kell szorítani a kiadásokat, az emberek a személytelen nagyvállalatok helyett inkább olyasvalakire költik a dollárjaikat, akit közelebb éreznek magukhoz.”

JÁTSZANI IS ENGEDD...

Szintén a beleélés lehet a titka az erotikus szimulációs játéknak nevezhető Virtual Jennának. A számítógépes játékok egyébként is egyre népszerűbbek; tavaly először a játékszoftver-eldások meghaladták a DVD- és a Blu-ray-értékesítéseket. *Brad Abram*, a Virtual Jenna vezetője úgy látja, hogy azok a fiatal fogyasztók, akik nem hajlandók pornóért pénzt kiadni, rendszeresen fizetnek a játékokért. Ezt a területet kezdi felfedezni a pornóipar, sőt több stúdió már megkereste Abramékat, hogy segítsenek alkalmazni az új technológiákat. Egy videojáték fejlesztése sok pénzt felemészt (250 ezer dollár már sok pénznek számít egy pornófilm esetében, de egy játék sok esetben milliókba kerül), ezért valószínűleg nem készítenének nulláról saját erotikus játékot, hanem meglévőket dolgoznának át és forgalmaznának saját brandjük alatt. *Allen Stein* szerint csupán annyi történik, hogy a gyártók igyekeznek lépést tartani a technikailag egyre fejlettebb felhasználókkal. „A mostani válság kiselejtezi a kis stúdiókat és a silányabb termékeket” – tette hozzá Stein.

lálmányát, aminek lényege, hogy az érdeklődők az interneten keresztül kerülhetnek közelebb egy hölgyhöz, és a műveletet webkamerán keresztül követhetik. Az elképzelés sikeresnek bizonyult, a teledildonicsnak nevezett megoldás biztos bevételt hoz Steinnek. „Az élő kamerás oldalak igen jó ne-

Hallani sem akarom!

A kínai hatóságok folyamatosan dolgoznak az internetes pornótartalmak kiszorításán. A *China Daily* állami napilap szerint a rendőrség lezárattott egy weboldalt, amely erotikus audiokönyveket árusított, és négy embert letartóztatott. Köztük volt a www.ilisten.cn három alkalmazottja. A népszerű audiokönyv-oldal 500 ezer előfizetője olyan felvételeket tölthetett le, amelyeken fiatal nők erotikus törté-

neteket olvastak fel. A negyedik letartóztatott egy nő volt, akit fizettek, hogy elkészítse az Éjszakai beszélgetések c. felvételeket. A sorozat kb. 5900 USD-dolláros árbevételt generált és 2 millióan látogatták tavaly. Kína januárban kezdte a pornográf oldalak elleni harcát. Azóta 1900 weboldalt zártak be, amelyekről feltételezték, hogy pornótartalmakat tettek közzé, és 45 embert tartóztatott le.

Hannibál házon belül

Az elbocsátott alkalmazottak több mint fele adatokat lopott korábbi munkaadójától – derült ki a Ponemon Institute és a Symantec legfrissebb felméréséből. A nemrégiben közzétett eredmények arra is rávilágítanak, hogy a vállalatok többsége nem készült fel megfelelő módon az adatbiztonságot fenyegető belső veszélyek kivédésére. [Írta: Kis Endre]

A felmérésnek különleges aktualitást kölcsönöz a körülmény, hogy március végén maga a Symantec is hasonló támadás áldozatául esett. A BBC riporterei ugyanis arról számoltak be, hogy csalónak kiadva magukat, nagy-britanniai állampolgárok személyes és hitelkártya-adatait vásárolták meg egy férfitől Delhiben. Hárman azok közül, akiknek az adatai a BBC riportereikhez kerültek, telefonon keresztül vásároltak szoftvert a Symantectől. A cég indiai leányvállalata ezt követően bejelentette, hogy az adatlopás kapcsán folytatott belső vizsgálat során gyanúja egyik ügyfélszolgálati teendőket ellátó outsourcing partnerének alkalmazottjára terelődött.

FELPÖRGŐ ESEMÉNYEK

Az ügy nem zárult le, a Symantec átadta az általa összegyűjtött információt az indiai rendőrségnek, immár volt üzleti partnere, az e4e pedig tagadja, hogy bangalore-i telephelyén bárki adatokat lopott volna. Minderről az Egyesült Államokban megjelenő anyalapunak számolt be, amelynek IT-biztonsági blogja a vállalaton belül elkövetett adatlopások és kémkedések változatos példáit sorakoztatja fel. Itt Roger A. Grimes arról ír, hogy azelőtt évi egy-két ilyen eset került a látóterébe, három-négy éve azonban, amióta az adatlopáshoz professzionális színvonalú szoftvereszközök állnak rendelkezésre, felpörgtek az események.

Éppen ezért **érthetetlen, hogy a vállalatok túlnyomó többsége továbbra sincs tisztában a mai szofisztikált internetes fenyegetések, trójaiak és férgek, valamint a gazdasági kémkedés közötti összefüggéssel.** Ezt a kapcsolatot ezek a vállalatok általában túl későn ismerik fel, amikor az őket ért jelentős anyagi kár formájában találkoznak vele. A blog szerzője arra is rámutat, hogy ha számítógépes kémkedés kulcsszavakkal keressünk az interneten, a találatok jelentős része a vállalatot kívülről ért támadásról szóló hír lesz. De közel ugyanekkora lesz azon találatok hányada is, amelyek házon belül elkövetett adatlopással foglalkoznak: bizalmi munkakörben dolgo-

zó alkalmazottak sokszor érzékeny adatokkal a tarsolyukban lépnek be valamely korábbi versenytársához.

ADATHORDOZÓK

Ezt alátámasztják annak a webalapú felmérésnek az eredményei is, amelyet a Symantec a Ponemon Intézettel közösen idén januárban készített az Egyesült Államokban 2008-ban állásukat elvesztett vagy munkahelyüket elhagyó alkalmazottak körében. Az ennek alapján készült tanulmány szerint az exmunkavállalók 59 százaléka ismerete be, hogy bizalmas üzleti információkat, például ügyféladatokat lopott volt munkaadójától.

A válaszadók közül, akik adatokat tulajdonítottak el, 61 százalék kedvezőtlen véleményt mondott korábbi munkahelyéről. A lopás tárgyát az esetek többségében e-mail címlisták, alkalmazotti és ügyféladatok, ezen belül kontakt és nem pénzügyi jellegű információk képezték. Külön figyelemre méltó, hogy a számos iparágra kiterjedő, közel

ezer felnőtt résztvevővel készült felmérésre a legtöbb válasz a pénzügyi szolgáltatások területéről érkezett.

A Symantec és a Ponemon tanulmánya megállapítja, hogy a válaszadók 79 százaléka vitt magával adatokat anélkül, hogy ehhez munkaadója engedélyt kérte volna. **Az exalkalmazottak 82 százaléka fogalmazott úgy, hogy korábbi munkahelyén távozásakor senki sem ellenőrizte a papíralapú és az elektronikus dokumentumokat, amelyekhez hozzáférése volt.**

Az elemzők az adatlopás elkövetésének módjára is kíváncsiak voltak. A válaszokból kiderült, hogy az adatokkal együtt távozó alkalmazottak 53 százaléka CD-re vagy DVD-re írta azokat, 42 százalékuk pedig USB-kulcsot választott adathordozóként. Meglepően magas, 38 százalék azoknak az aránya, akik vagy nem tudták, hogy egyértelmű nyomot hagynak maguk után, vagy nem törődtek ezzel, és a dokumentumokat egyszerűen mellékletként küldték el magán e-mail címükre. A felmérésben részt vevők 24 százaléka arról is beszámolt, hogy távozását követően változatlanul hozzáférést volt munkaadójának vállalati számítógép-hálózatához.

Rob Greer, a Symantec termékmenedzsere szerint nem szükségszerű, hogy az elbocsátásokat adatvesztés kísérje. A vállalatoknak olyan megoldásokat kell bevezetniük, amelyekkel elejét vehetik az érzékeny üzleti információ illetéktelen másolásának, letöltésének vagy e-mailben való továbbküldésének. Ma már rendelkezésre állnak mindazok az eszközök, amelyekkel az ilyen adatok tárolása és felhasználása pontosan szabályozható – tette hozzá a szakember.

– A felmérés eredményei riasztó képet vetítenek elénk. Az üzleti adatok megannyi vállalatnál az alkalmazottakkal együtt sétálnak ki az ajtón – fogalmazott Larry Ponemon elnök,

a Ponemon Intézet alapítója. Függetlenül attól, hogy tervez leépítést a vállalat vagy sem, a vezetőknek nagyobb gondot kell fordítaniuk az üzleti szempontból kritikus adatok kezelésére. Az elnök szerint a tanulmány egyik legnagyobb tanulsága, hogy az adatvesztésnek ez a formája az esetek többségében megelőzhető, például egyértelmű szabályok

bevezetésével, az adathozzáférés megfelelő ellenőrzésével, és mindezek jobb kommunikálásával.

VALÓS VESZÉLY

Hasonló véleményt fogalmaz meg Roger A. Grimes is IT-biztonsággal foglalkozó blogjában. Az adatlopás elleni eredményes védekezés alapja, hogy a vállalat vezetői felismerjék: a fenyegetés ezen formája valós veszélyt jelent. Ezért az üzletmenetet befolyásoló kockázatok felmérésekor és a kezelésükre bevezetett megoldás kialakításakor nemcsak a kívülről érkező, hanem a házon belülről indított ilyen jellegű támadásokkal is foglalkozni kell.

Tanácsos például, hogy az IT-osztály csak azoknak az alkalmazottaknak adjon jogot az erőforrások távoli elérésére, akiknek a munkájához ez elengedhetetlen, és számukra is szigorúan írja elő, hogy erre a célra milyen alkalmazásokat használhatnak. Legyen magától értődő, hogy az IT-osztály akár a vezérigazgatót is kérdőre vonhatja, ha gépén nem engedélyezett alkalmazást talál.

Nagy mennyiségű adat letöltése a vállalati adatbázisokból az IT-osztályon kívül dolgozó alkalmazottak körében az esetek többségében nem megszokott tevékenységre utal. Több szoftvereszköz is létezik, amellyel követhető az ilyen tranzakciók, illetve **beállíthatók a hálózati aktivitás szokásostól eltérő vagy tiltott mintái. Ha ilyen észlel, a szoftver riasztja az IT-osztály ellenőrzésért felelő munkatársát.**

Érdemes hosszú, tíz vagy ennél több karaktert tartalmazó jelszavakat használni, és rendszeresen változtatni őket. Ha egy bizalmi munkakörben dolgozó alkalmazott elhagyja a céget, minden általa ismert jelszót azonnal meg kell változtatni. A szerző szerint meglepően magas azon vállalatok aránya, amelyek életbe léptettek ugyan jelszóváltoztatást előíró szabályt, de szemet hunynak felette, ha az IT-osztály megkerüli azt. Jellemző például, hogy a rendszergazda kikapcsolja a jelszóhasználat naplózását, amely megakadályozná a jelszavak újrafelhasználását. Így amikor a szabály a jelszavak megváltoztatását kéri, a meglévők önmagukkal behelyettesíthetők. Ez a magatartás azért is nehezen érthető, mivel az új jelszavak generálása sem követelne sokkal nagyobb erőfeszítést.

Mindebből leszűrhető, hogy az alkalmazottak által elkövetett adatlopás nagyon is valós veszély. Ezek az esetek ma már nem elszigeteltek, széles körben előfordulnak, és az emberi tényező komoly szerepet játszik bennük. A rendelkezésre álló szoftvereszközök használata mellett a vállalatvezetőknek erről sem szabad megfeledkezniük.

Hírek XML-ben

Amióta elszaporodtak a webes híroldalak, több kísérlet is történt arra, hogy kidolgozzanak egy ezek kézben tartását, szervezését segítő eszközt. Az ilyen „hírolvasó segéd” nem csak a hírekre vadászó felhasználót segíti. Legalább annyira fontos az adott híroldal üzemeltetőjének, hogy minden, az oldalán megjelenő friss információ a lehető leggyorsabban jusson el a felhasználókhoz. [Írta: Horváth Ádám]

A hírforrások robbanásszerű növekedésével egyre nehezebbé vált kimazsolázni a számunkra érdekes témákat. Gyakran érezhetjük úgy, hogy mire végigböngésszük kedvenc híroldalainkat, szinte kezdhetjük is elölről a látogatást, annyi újdonság érkezhett. Az egyik jó megoldás erre, ha vagy mi magunk készítünk valamilyen kivonatot ezekből a forrásokból, vagy már eleve kivonatokot olvasunk, amelyeket valakik (vagy valamik) előre összekészítettek nekünk. **A webes tartalommal azonban az a probléma, hogy igen nehezen dolgozható fel automatikusan, hiszen az emberi nyelven íródott és a nem rögzített formátumú/struktúrájú HTML-tartalmat gépekkel alig-alig lehet egyszerűen, tömegesen feldolgozni.**

A KULCS AZ XML

Pontosan erre a problémakörre alkoták meg az XML-alapú hírfolyamokat, az RSS-t (Really Simple Syndication) és az ATOM-ot (Atom Syndication Format). A két formátumot alapjában ugyanarra használhatjuk, hogy egyszerűen, géppel is feldolgozhatóan közzétegyünk sűrűn változó tartalmakat, például híreket, közleményeket vagy akár blogbejegyzéseket.

Az RSS és ATOM is XML-en alapuló adatformátum, amely lehetővé teszi, hogy alapvetően szöveges, hírszerű tartalmakat tegyünk közzé, azokba esetleg más multimédiás tartalmat (képek, videók) fűzzünk. A két adatformátum nagy előnye, hogy más rendszerek, gépek is könnyen fel tudják dolgozni őket, más szóval, könnyen készíthetünk több forrásból egy egységes kivonatot, amely például csak a „belföldi” hírekkel foglal-

kozik anélkül, hogy manuálisan meg kellene látogatni a hírportálokat.

Az RSS/ATOM-alapú architektúrák lehetnek egészen egyszerűek, amikor is csak egy kiszolgáló és egy olvasó van, de lehetnek egészen komplexek is, amikor az olvasók további kivonatokot készítenek több forrásból, és ezeket publikálják újra RSS/ATOM vagy akár weblap formátumban. A két XML-alapú adatformátumnak azonos terminológiája van, így a kiszolgálói oldalán találhatjuk a folyamatot (feed, web feed vagy channel), a kliensen pedig az olvasót (RSS reader, feed reader vagy aggregator). Ahogy az előbbiekben is mondtuk, fontos, hogy a kliens lehet egy hírendszer is, nem feltétlenül egy humán olvasó, így a kliensrendszer lehet valamilyen asztali szoftver, másik szerver, mobilkliens vagy akár webes felület is.

NEM KOMMUNIKÁCIÓS PROTOKOLL!

Mivel mindkét adatformátum alapjában a HTTP-protokollon keresztül kommunikál, **a rendszer kérésalapú, a szerver nem tud szólni a kliensnek, hogy változott a folyamat, és újra kéne olvasni.** Ha a kliensek feliratkoznak egy folyamatra, akkor azt időszakosan maguktól frissítgetik. A feliratkozás tehát nem más, mint a kliensen egy bejegyzés, hogy melyik webcímet kell pár percenként letölteni (ahol az RSS vagy ATOM állomány található).

Fontos kiemelni, hogy a folyamatok elő lehet állítani dinamikusan is, de lehet egy egyszerű XML-állomány is, amelyet mondjuk naponta kézzel frissít a rendszer üzemeltetője, hiszen sem az RSS, sem az ATOM nem kommunikációs protokoll, hanem adatformátum, így bármilyen módon tárolhatjuk. Érdemes

ezekre mint a gépek számára is érthető, feldolgozható weblapokra gondolni!

Felhasználási területük egyébként nagyon széles lehet, hiszen az egyszerű hírszolgáltatás mellett kiválóan használ-

Az ATOM lényegesen frissebb technológia,

de az RSS a maga formájában, bővíthetősége révén minden igényt ki tud elégíteni.

ható mind a kettő teljes adatmentésre és visszaállításra, amennyiben adataink formátuma ezt megengedi. Egy blog például pont ilyen, így a legtöbb blogmotor már támogatja az RSS- vagy ATOM-alapú mentést és visszaállítást.

ELŐNYBEN AZ RSS?

Valódi, végfelhasználói különbséget persze nehéz észrevenni a két formátum között, hiszen míg az ATOM jóval

részletesebb, újabb specifikációkra épül, addig az RSS nagyon jól bővíthető a különböző modulokkal. Az Apple például pont az RSS-t választotta a Podcastok formátumának, így tényleg nem igaz, hogy van olyan feladat, amire csak az ATOM használható, az RSS pedig nem. Amire az egyiket ma használni szeretnénk, arra a másik is alkalmas. A kliensek számára is teljesen mindegy, hogy melyik formátummal találkozunk; ma már mind az ATOM-ot, mind az RSS-t értik a feldolgozók.

Az RSS (jelenleg 2.0.10) régebbi formátum, már többször átdolgozták, és igen sok bővítést jelent meg az alapspecifikáció mellett. **Az ATOM (jelenleg 1.0) lényegesen újabb, és pont az RSS hiányosságait igyekszik kiküszöbölni, nincs szükség bővítésményeket használni.** Ha azon tüzetesebben megvizsgáljuk a két formátumot, apróbb különbségeket találunk csak: az ATOM-folyamokban explicit a tartalom formátumának megjelölése (XML, escaped, base64), ami nem annyira világos az RSS-eknél. Nem mindig lehet eldönteni tehát, hogy az RSS-folyamban található karaktársorozat HTML formátumú vagy sima szöveget tartalmaz-e. Bár nem sűrűn hasz-

RSS- és ATOM-kliensek

Ma már az a legegyszerűbb, ha böngészőnkkel feliratkozunk egy hírfolyamra, legyen az akár RSS, akár ATOM, a Firefox és az Internet Explorer (7 és 8) már jól tudja kezelni ezeket.

A legkényelmesebb megoldás azonban az, ha valamelyik személyes weblapunkon (iGoogle, My Yahoo, Netvibes) iratkozunk fel a hírforrásra, hiszen ilyenkor bárhonnan, bármilyen böngészőből nézve kényelmesen végigfuthatjuk a friss híreket.

nálják ki, az ATOM esetében lehetőség van egy folyamaton belül hírenként is külön megadni a tartalom nyelvét, míg az RSS nyelve az egész folyamatra (állományra) vonatkozik.

Ezeket túl már csak nagyon marginális különbségeket találunk a két formátum között, így történelmi okok miatt a legújabb verziójú (2.x) RSS tábor a jóval nagyobb, mint az ATOM-ot használó rendszereké (60 százalék felett az előbbi, míg 10 körül az utóbbi). A piac fennmaradó részén pedig a korábbi RSS-változatok osztoznak, így az ATOM támogatottsága általában alacsony mértékű.

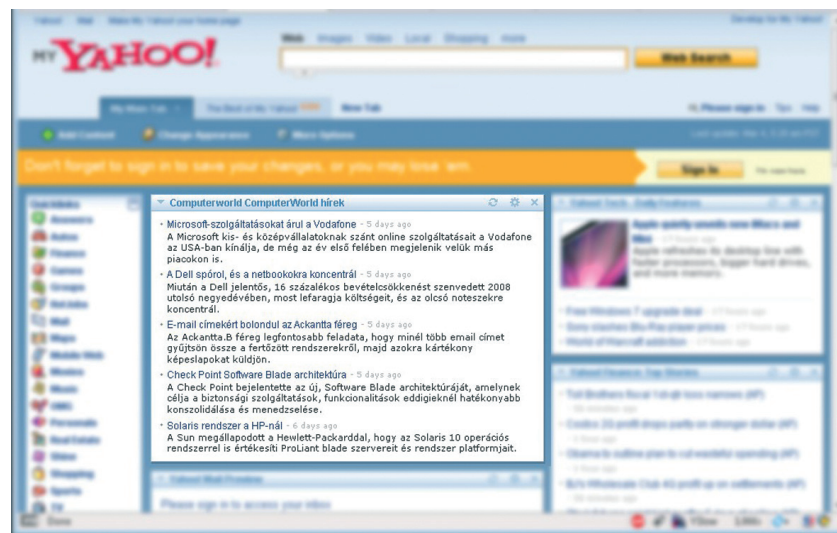
RSS	ATOM
1999. A Netscape kidolgozza a 0.91-es RSS-szabványt	2003. Egy népszerű Wiki bejegyzés után leírják a 0.2-es ATOM-szabványt. A Google még az évben felfigyel rá, és felkarolja az ATOM 0.3-as specifikációt
2000. Az RSS-DEV Working Group kiadja az RSS 1.0-s specifikációt. Ugyanabban az évben megjelenik a 0.92, 0.94, a mai RSS 2.0 elődje	2005. Benyújtják az IETF-nek az ATOM 1.0 dokumentumot
2002. Elkészül az RSS 2.0 majdnem a végleges, mai formátumában	2007. Az IETF megkapja az Atom Publishing Protocol definícióját

Hírolvasó történelem

Az ATOM formátum lassú terjedésének több oka is van, melyek közül csak az egyik a történelmi, „késői belépés”. **A köznyelv mind a mai napig RSS-nek hív mindent, ami XML-alapú hírforrás, akár RSS-ről, akár ATOM-ról, akár ezek bármely verziójáról legyen szó.** Az ATOM név maga tehát nem terjed, míg az RSS fogalmat egyre többen hallották már, még ha nem is tudják pontosan, hogy mi az. Ennél talán fontosabb ok azonban hogy az RSS 2.0 igen jól bővíthető, ezáltal rugalmasan kielégíti minden igényt – ezért aztán nagyon sok helyen kizárólag ezt használják. (Ilyen hely például az Apple Podcast

vagy a legnagyobb hírportálok, mint a CNET, CNN, Yahoo News és így tovább.)

A harmadik ok a váltás értelmetlensége maga, hiszen nincs olyan kényszerítő ok, amiért muszáj lenne előrelépni: végfelhasználók számára tökéletesen mindegy, hogy RSS vagy ATOM

A computerworld.hu RSS-e a My Yahoo weblapra csatlakoztatva – így a legegyszerűbb

formátumban teszik közzé a híreket/ blogbejegyzéseket, ebből nem érzékelnek semmit (kicsit hasonló ez az Office 2007 vagy Vista lassabb terjedéséhez, hiszen ugyanazt, ugyanúgy lehet elvégezni velük, mint elődeikkel).

A terjedés lassúságának további oka, hogy **mi magunk ritkán fogunk RSS vagy ATOM szervert készíteni, jellemzően a saját webes platformunkkal szállított szervert használjuk mi is, ami többnyire RSS**, így végül mi magunk is (akaratlanul) az RSS-felhasználók táborát fogjuk csak növelni.

Bármennyire is elterjedtebb az RSS, az ATOM mellett van azonban egy nagyon érdekes technológiai érv, amit viszont kevesen ismernek: az Atom Publishing Protocol (AtomPub).

AZ ATOMPUB

Az Atom Publishing Protocol érdekes elgondolás, egy olyan kommunikációs protokollt definiál, amelynek a segítségével egyszerűen lehet ATOM-csatornákat HTTP/ATOM-alapú kérésekkel szerkeszteni, új elemeket felvenni, törölni, módosítani. Az RSS-ből teljesen hiányzik ez a protokoll, így ha valaha szükségünk lehet arra, hogy távoli

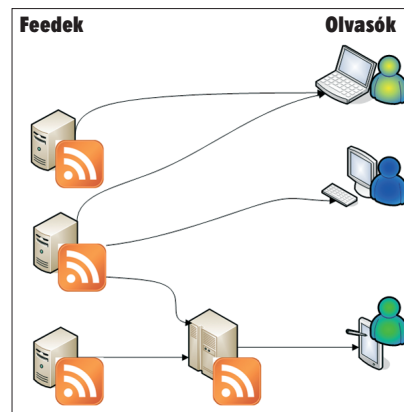
rendszerek könnyen közzé tudjanak tenni a mi rendszerünkben híreket, bejegyzéseket, nagyon érdemes megfontolni a standard AtomPub protokoll bevezetését.

Egyelőre sajnos kevés rendszer használja ezt, ám már van néhány olyan megoldás, főképp blogrendszerek, amelyekkel kihasználhatjuk a ritkán csatlakozás lehetőségét. Ennek segítségével nagyon egyszerű offline blogot szerkesztenünk, hiszen pontosan úgy írjuk meg gépünkön a blogot, mintha internetre csatlakoznánk, csak a bejegyzéseket a rendszer épp egy ideig helyileg tárolja. Amikor csatlakozunk az internetre, akkor blogbejegyzéseink az AtomPub protokoll segítségével kerülnek fel blogunkra automatikusan, pont olyan időrendben, időbélyegzőkkel, mintha azokat teljesen online vettük volna fel.

Ha kíváncsiak vagyunk az AtomPub lehetőségeire, érdemes kipróbálni a Java-alapú, nyílt forráskódú atomojo projektet, amely egy Firefox bővítménykiensből és egy szerverből áll. Beállítása nem túl felhasználóbarát, de ha ezen sikerül átvergődnünk, igen jól tudjuk tisztelni vele a protokoll képességeit.

ÖSSZEGZÉS

A híroldalakon, blogokon, PR-oldalokon már szinte kötelező valamilyen hírfolyamot közzétenni, s egyáltalán nem egyértelmű, hogy a két népszerű formátumból melyiket érdemes választani. Míg az ATOM az újabb, technológiailag indokoltabb lehet, az RSS a maga formájában minden igényt ki tud elégíteni, s jóval elterjedtebb is. Ha új fejlesztésbe fogunk és a két választás egyenlő erőforrást követel meg, akkor válasszuk inkább az ATOM-ot, ha azonban adott az RSS, semmiképp ne öljünk abba időt és energiát, hogy ATOM-ra lépünk „tovább”.

RSS/ATOM architektúra. Az olvasó lehet ember vagy másik szoftverrendszer is

www.vipre.hu

VIPRE

Antivirus + Antispyware

a leggyorsabb* vírusirtó kémprogram eltávolítóval

- Proaktív védelem MX-V virtualizációval
- Adatbázis 20+ millió kártevő ellen
- FirstScan™ rootkit eltávolító
- E-mail kliensek védelme
- Rugalmas központi menedzsment

*a TÜV Austria minősített CertLab szerint

Próbálja ki ingyenesen a www.vipre.hu honlapon!

Sunbelt Software

Tavaly óta kicsit megnőtt

2008 harmadik negyedében az Acer egyetlen típussal verte végig a konkurens netbookforgalmazókat. A versenytársak kezdek aggódni: itt az utód. [Írta: Samu József]

Jött, látott és győzött az Acer Aspire one. A Displaysearch felmérése szerint a tajvani cég egyetlen típussal – igaz, azon belül több modelllal – magá mögé utasította a piacon számos típussal és azokon belül még több változattal rendelkező konkurenciát. **Elképzelésünk sincs, hogy az Acer hogyan csinálta, de a kis 8,9 hüvelykes kijelzővel szerelt géptől minden konkurens tartott.** Illetve mégis tudjuk: az apróság nem csak nálunk, de a világon mindenhol remek kritikákat kapott.

BEVÁLT CSAPATON...

Az Acer szemlátomást odafigyelt a felhasználók kritikájára, amikor elkészítette az Aspire one új, 10,1 hüvelykes kijelzővel szerelt változatát. Azt a két apróságot ugyanis orvosolták, amit a korábbi modellel kapcsolatban nehezményeztünk. A valamivel mérete-sebb gépház elég helyet biztosított egy nagyobb, de sokkal kényelmesebb billentyűzet beépítéséhez. A tappad mellől a megszokott helyre, alá kerültek az egérgombok. Ezekkel kapcsolatban két negatív észrevétel: lehet, hogy csak a nálunk járt példányon van így, de ezen a darabon kissé kelleltenül működtek az egérgombok, és a tappad

olyan hiperérzékeny, mint egy túlteljesített csivava.

A 10,1 hüvelykes, 1024×600 képpont maximális felbontású kijelző változatlanul az a tükröződő fajta, amiért a gép igazi célcsoportja, a végfelhasználók lelkesednek, míg a régi motorosok – a kisebbség – hasonló vehemenciával utálja.

Az Aspire one (D150) már csak 160 gigabájtos merevlemezrel szerelt verzióban, Windows XP-vel érkezik majd hozzánk; az Acer nem viszi tovább a linuxos verziókat. Valószínűleg ezért is került ki a nagyobbik one-ból a második, a szűkös háttértárat kiegészítő SD-kártyaolvasó. Persze a multiolasó megmaradt, mint ahogy a három 2.0-s USB-kapu és az analóg VGA-kimenet is.

A 0,3 megapixelos webkamera is változatlanul megvan, csakúgy, mint a beépített mikrofon és sztereó hangszóró. **Változatlan a 10/100-as Ethernet vezérlő és a Wi-Fi „g” vezeték nélküli hálózati vezérlő, újdonság viszont a nagyobbik one-ban a beépített Bluetooth egység.** A Wi-Fi-vezérlőt a gép külső felén lévő kapcsolóval lehet tiltani és engedélyezni, míg a Bluetooth vezérlőt a billentyűzet felett, baloldalt lévő külső gombbal.

A gépház külső héjának anyagán nem változtattak, az pont ugyanolyan jó, mint az előző változatnál, de a belső oldalon, a billentyűzet alatt lévő műanyag úgy néz ki, mintha szálcsiszolt fém látszatát akarnák vele kelteni. Ez a részlet megosztott minket: egyik szőrös szívű ítésszünk szerint felettebb olcsónak tűnik tőle a gép, de abban egyetértettünk, hogy a tapintása egyáltalán nem kellemetlen, és legalább nem látszik meg rajta, ha hozzáérünk.

Az új Aspire one háromféle akkuval készül, méghozzá 3 cellás 2200 mAh-s, 6 cellás 4400 mAh-s és szintén 6 cellás 5800 mAh-s változatban. A két utóbbi változat akkuja testesebb, és hátrafele kiáll a gépből – mint ahogy azt számos más készüléknel is láttuk már. A nagyobb tömeg jutalma a hosszabb akkuüzemidő, hiszen a cég az akkukkal kapcsolatban rendre 3, 6 és 7 órát ígér.

A D150-nek – elődjéhez hasonlóan – 3G-s mobil kommunikációs eszközzel ellátott változata is van. A D150-ben nincs az alaplapra integrálva memória, hanem egyetlen foglalat fogadja az SO-DIMM modulokat. Így a memóriabővítés csak a modul cseréjével oldható meg, a maximális kiépítés pedig 2 gigabájt.

KÉTFÉLE ÍZESÍTÉS

Az Aspire one D150-ben is a szinte netbook-standardnak tekinthető Intel Atom processzor dolgozik, de kétféle verzióban. Az Atom N270-est jól ismerjük, eddig minden Atom-alapú netbookban ez a verzió dolgozott. Az N280 és a hozzá tartozó GN40 chipkészlet azonban újdonság. Olyannyira az, hogy ez az első nálunk járt mininotesz, amit ezzel szereltek. A két változat között mindössze annyi a különbség, hogy az N280-as külső órajelét megemelték 533-ról 667 megahertzre, a névleges órajele 1,6 helyett 1,66 gigahertz, illetve a chipkészletbe integrált grafikus vezérlő is valamivel izmosabb a réginél.

A változtatások legfőbb célja, hogy az Atom hajtotta apróságok a felhasználók kérésének megfelelően megbirkózzanak a HD-felbontású videók lejátszásával. Tapasztalatunk szerint a 720p felbontás zökkenőmentesen

ACER ASPIRE ONE AOD150

ÉRTÉKELÉS ★★★★★

Processzor	Intel Atom N280, 1,66 GHz
Memória	1 GB DDR2, 667 MHz
Kijelző	10,1 hüvelyk, 1024×600
Merevlemez	2,5 hüvelykes, 160 GB SATA
Méret	260×185×33,4 mm
Tömeg	1,33 kg
Garancia	1 év
Forgalmazó	Acer Hungary
Ár (bruttó)	123 000 forinttól

megy az N280-nak, az 1080p-pel már inkább csak próbálkozik, de leginkább beletörik a bicskaja. (Azt, hogy egy 10 hüvelyk körüli kijelzőn mennyi értelme van HD-videókat nézni, most inkább ne firtassuk...)

N270 VS N280

Sebtében elvégeztünk pár tesztet, hogy van-e észrevehető teljesítménykülönbség az N270-nel és az N280-nal szerelt gépek között. A mindennapi használatot tekintve azt kell mondanunk, hogy nincs, bár a tesztek mutatnak némi eltérést, ami leginkább a magasabb memória-órajelnek köszönhető.

Az integrált Intel grafikus vezérlő a 3D-s megjelenítés „csirkefarhátja”. Az új Atom-verziót sem érdemes játékokhoz megvenni, bár tény, hogy az N280 minimálisan gyorsabb, mint elődje.

A WinRAR tömörítő második percenként 16 kilobájttal több adatot képes feldolgozni, míg a Cinebench R10 42 másodperccel végzett egy 800×600 képpont felbontású ábra leképezésével. (Ez utóbbi nem kimondottan netbookokra jellemző feladat, de arra mindenképpen alkalmas, hogy feltárja a két CPU-verzió közti különbségeket.) Megkockáztatjuk, hogy az N270 és az N280 közti különbség egészen minimális, nem kérnénk el a panasz-könyvet a boltban, ha csak az N270-nel szerelt gépből jutna.

Az új, 10 hüvelykes kijelzővel szerelt Aspire one pont annyira vonzó, mint elődje, és azt gyanítjuk, hogy pont annyira sikeres is lesz.

Telefonfaragó

Horváth Balázs ■ A Symbian rendszerű telefonokban az aktív készenlét (active standby) a telefon kezdő, kiinduló képernyőjének felhasználása arra, hogy a menü használata nélkül, egy gombnyomással indíthassuk el kedvenc programjainkat. A Handy Shell az egyik legjobb aktív készenlétet továbbfejlesztő szoftver.

Legnagyobb erénye, hogy úgy „nyúl bele” az addig megszokott nyitó képernyőnkbe, hogy bármikor, egyetlen gombnyomással visszaállíthatjuk az eredeti állapotot. Telepítés után a fő képernyő több sorra oszlik, amelyek sorrendje szabadon változtatható. Alapesetben legfelül az idő olvasható le könnyedén, hiszen megfelelően nagy karaktereket használtak a programozók. Ebben a sávban ellenőrizhetjük a dátumot, illetve az esetlegesen beállított ébresztés időpontját is.

Egyel lejjebb a gyorsgombok sorakoznak – ez az aktív készenlétben egyébként is megtalálható. Ez a hat ikon természetesen szabadon variálható, cserélgethető, de alapbeállítás-ként a névjegyzék, az üzenetek, a bö-

gészó, a zenelejátszó, a naptár és a beállítások érhetők el innen. Ezt követi egy úgynevezett információs csík, hiszen itt egyetlen pillanat alatt átláthatjuk, mi történt, míg nem voltunk telefonközben. Ennek megfelelően a kis boríték, illetve telefonkagyló alatti számok jelzik, hány elmulasztott hívásunk futott be, és mennyi üzenetet kaptunk. Elegendő csak a kurzorral feljűk lépni, és egy aprócska felugró ablakban láthatjuk, ki keresett bennünket, mikor, illetve kitől, milyen szövegű üzenetet kaptunk. Ebben a sorban kezelhetjük egy mozdulattal a Bluetooth-modult, választhatunk témát, és változtathatjuk meg a készülék profilját. Sajnos a program egyéb részeivel ellentétben ez a terület nem szerkeszthető. Aki gyakran használja a Symbian rendszerű mobiljának naptárát, örömmel láthatja, hogy ennek is jutott hely. Egy sávot mindig a legközelebbi naptárbejegyzés foglal el.

A főképernyőn jóformán elfogyott a hely, de a jobb oldali gyorsgomb megnyomásával további lehetőségek-

hez juthatunk. Az említett billentyű aktiválásával ugyanis egy négyezer három ikont tartalmazó képernyő kerül elénk, ahonnan alapbeállítás-ként különböző alkalmazások (fényképező, rádió stb.) indíthatók el. Ide leggyakrabban használt kedvenc programjainkat pakolhatjuk be, illetve a már meglévőket rendezhetjük át kedvünkre. Ismét megnyomva a jobb oldali gyorsgombot, a névjegyzék-kezelőbe kerülünk, ami egyfajta gyorsívónak is felfogható: 12 névjegyet helyezhetünk el itt, amelyek a későbbiekben cserélhetők, áthelyezhetők.

Ahogy cikkünk elején említettük, amennyiben arra van igény, a menü gomb megnyomásával a hagyományos, gyári aktív készenlétet látjuk, aminek ismételt megnyomásával újra a Handy Shell felülete kerül a képernyőre. És ha már menügomb. A Symbian S60 rendszerű telefonok sajátja, hogy a menügomb hosszas megnyomásával ellenőrizhetjük, kezelhetjük a háttérben futó programjainkat. A Handy Shell ezt azzal fejezte meg meg, hogy a jobb oldali oszlopban a telefon memóriájának adatait is ellenőrizhetjük: egymás alatt sorakoznak a RAM és a belső memória adatai.

A fejlesztők úgy írták meg programjukat, hogy az további kiegészítő modulokat is tudjon fogadni. Atgondolt, gyors, alapos szoftver a Handy Shell, a Symbian operációs rendszer kedvelőinek maga a Kánaán, hiszen rengeteg lehetőséget ad a készülék testre szabására. Pénzünkért egy profi, magyar nyelvű szoftvert kapunk.

Fókuszban a költséghatékonyság

Néhány hónapon belül megjelenik az Oracle alkalmazásplatformjának legújabb generációja, a Fusion Middleware 11g. A technológiai platform elemeit John Aisien, az Oracle európai, közkeleti és afrikai régiójának termékmenedzsmentért felelős alelnöke mutatja majd be az Oracle felhasználóinak éves magyarországi konferenciáján.

Az Oracle 2008 januárjában jelentette be, hogy felvásárolja a BEA Systems köztesszoftver-gyártó vállalatot azzal a céllal, hogy BEA-termékeinek és technológiájának integrálásával tovább javítsa és bővítsa az Oracle Fusion köztesszoftver-termékcsaládot. A nemzetközi tranzakció tavaly áprilisban zárult le az Európai Bizottság jóváhagyásával. Az Oracle az elmúlt években számos további vállalatfelvásárlást hajtott végre, amelyek során kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a felvásárolt termékek gyorsan beilleszthetők legyenek az Oracle meglévő architektúrájába. Az áprilisban történt felvásárlást követően így az Oracle már tavaly július elején előállt a BEA termékeivel kiegészült köztesszoftver-portfólióval kapcsolatos termékstratégiával.

Emellett az Oracle egy rövid távú termékfejlesztési stratégiát is meghatározott, melynek lényege, hogy a BEA megoldásai minden tekintetben illeszkedjenek

a vállalat meglévő portfóliójába, magukon hordozva az Oracle termékeire jellemző megkülönböztető jegyeket, mint például az operációs rendszer és alkalmazásszerver platformfüggetlensége, nyílt iparági szabványok támogatása, minőségbiztosítás és menedzselhetőség.

A rövid távú stratégia másik eleme, hogy hamar megkezdődött az új termékek fejlesztése is. Az Oracle WebLogic Server 11g alkalmazásszerver már teljes mértékben ötvözi az Oracle Fusion köztesszoftver-család és a BEA Systems technológiáit. A Fusion Middleware termékcsalád valamennyi komponense futni fog rajta; a platformfüggetlenség jegyében a későbbiekben JBoss és WebSphere támogatást is kap.

John Aisien, az Oracle régiós termékmenedzsmentért felelős alelnöke előadásában arról beszél majd, hogy a Fusion Middleware 11g egyes új elemei miként segíthetik a vállalatokat abban, hogy a mostani gazdasági környezetben az IT

továbbra is hatékonyan tudja kiszolgálni az üzleti igényeket – tudtuk meg Molnár Balázstól, az Oracle Hungary vezető Fusion Middleware termékmenedzserétől. Ennek a helyzetnek az egyik következménye, hogy az IT-működés – a beruházások és az üzemeltetés – költségeit is jelentősen csökkenteni kell. Az eszköz ehhez a konszolidáció lehet az IT-infrastruktúra minden területén.

– Mivel a nagyvállalati informatikai infrastruktúrákban jellemzően számos különböző komponenset kell összekapcsolni, ezek üzemeltetéséhez nagy tudás szükséges. A konszolidáció eredményeként kisebb támogatási díjat kell fizetni, és a kevesebb rendszer üzemeltetéséhez a korábbinál kevesebb szakemberre lesz szükség, akiknek a képzésére is kisebb összeget kell fordítani. Az Oracle Fusion Middleware csomagban olyan eszközök állnak rendelkezésre, amelyek nagy teljesítményre képesek, és a független szakértők szerint is a piacvezető termékek közé tartoznak.

Az egyik ilyen konszolidálandó terület lehet a vállalati portál. Most általában több vállalati portált üzemeltet egy-egy nagyvállalat, ezeknek az Oracle Web Center platformjával való konszolidáció révén egyszerűsítené lehet a portálok üzemeltetési környezetét. Ugyanez igaz a dokumentumkezelésre is: az Oracle Fusion Middleware 11g-ben új elemként egységes dokumentumkezelési megoldás is elérhető – tette hozzá Molnár Balázs.

– Mivel egy hazai nagyvállalatnál is akár százas nagyságrendű lehet a működő alkalmazások száma, az ezeket alkalmazó felhasználók jogosultságainak menedzselése szintén jelentős összegeket emészt fel. A Fusion Middleware platformon belül megtalálható azonoságmenedzsment (IDM) eszköz révén szintén meghatározó mértékben lehet csökkenteni az informatikai üzemeltetési költségeket. A hatékonyságnövelésben játszhat szerepet a folyamatvezérlés is, amely révén az üzleti célok alacsonyabb költséggel valósíthatók meg. A Fusion Middleware-ben található üzletifolyamat-menedzsment (BPM) eszközeivel lerövidíthető egy-egy termék piaca jutási ideje, de akár a behajtási folyamatok is hatékonyabbá tehetők különböző költségemelkedés nélkül – magyarázta az Oracle Hungary vezető Fusion Middleware termékmenedzser. ■

A szabadságharcos

Budapestre látogatott a szabadszoftver-mozgalom prófétája, a MIT egykori hackere, számos egyetem díszdoktora, a Free Software Foundation és a GNU projekt alapítója, Richard Stallman. Az előadás után interjút készítettünk vele. [Írta: Pfeiffer Szilárd]

Egyesek szerint meglehetősen végletes nézeteket vall *Richard Stallman* a szoftverszabadalokkal, a szerzői jogokkal, a digitális jogkezelő rendszerekkel (DRM) és az általánosságban vett felhasználói jogokkal kapcsolatban, míg mások úgy vélik, a szolidaritást, társadalmi igazságosságot és kooperációt hangsúlyozó eszméi ellenpólist jelentenek egy individualista világban.

Computerworld-Számítástechnika: A szabadság szót oly sok összefüggésben lehet hallani és oly sok hangzatos kifejezéssel párosítják össze. Mit jelent a szabadság egy szoftver esetében?

Richard Stallman: A szabad szoftver olyan szoftverek csoportját jelenti, amelyek tiszteletben tartják a felhasználók szabadságjogait és a közösségük tagjaival szemben érzett szolidaritásukat. Ez teszi ezeket a szoftvereket etikussá és ez különbözteti meg őket azon társaiktól, amelyek terjesztése a felhasználókat elszigeteltté és kiszolgáltatottá teszi. Elszigeteltté tesz a közösségen belül azáltal, hogy tiltja a szoftverek megosztását (másolását) barátainkkal, szomszédjainkkal vagy bárki mással, akinek szüksége van rá, és kiszolgáltatottá azáltal, hogy nem adják közre a programok forráskódjait.

Mindazokban, akik egyszerűen csak használni kívánják számítógépeiket, futtatni a megvásárolt szoftvereket, joggal merül fel a kérdés, mit is jelent ez a misztifikált kifejezés: *forráskód*. Miért kell törődni ezzel, és ha birtokukban lenne, mihez kezdenének vele egyáltalán. Haladjunk fordított sorrendben. A forráskód az a nyelv, amit a szoftverfejlesztő megért, míg az ebből előállított futtatható állomány az, amit a számítógép megért. Így tehát adódna a válasz, hogy a felhasználónak ezekhez nem szükséges érteni és nem is kell foglalkoznia velük. Ez mindaddig így is van, amíg a program pontosan

azt és pontosan úgy csinálja, ahogy és amit szeretnénk. Ha azonban nem pont ez a helyzet áll fenn, vagy akár csak valamilyen fejlesztést szeretnénk eszközölni programunkon magánszemélyként vagy üzleti vállalkozásként, csupán egyetlen lehetőség áll előttünk, ha nem szabad szoftvert használunk: megbízni a fejlesztő(ke)t, hogy végezzék el az általunk áhított változtatást. A forráskód birtokában azonban bárkit megbízhatunk ezzel a munkával, sőt az is lehetséges, hogy ezt a munkát már elvégezték és az eredményéhez ingyenesen hozzáférhetünk. Ez az, ami a kiszolgáltatottságot megszüntetheti. Ez a rendszer etikátlan, hisz jogtalan hatalmat ad a fejlesztőknek a felhasználók felett. Ha szabadon akarunk élni egy jól működő társadalomban, bojkottálnunk kell a nem szabad szoftverek használatát, ez az, amit mi is próbálunk megtenni. Hogy ez megvalósítható legyen, elkezdtem fejleszteni a GNU operációs rendszert. Persze úgy is bojkottálhatunk, hogy nem használunk számítógépeket –, amit akkoriban még meg lehetett tenni. De ma ez nem győzelem, ez csak száműzetésbe való menekülés. Azt szeretném elérni, hogy egyszerre élvezhessük a szabadságot és használhassuk a számítógépeket.

CW-SZT: Milyen feltételeknek kell teljesülniük, hogy egy szoftvert szabad szoftvernek nevezhessünk?

R. S.: Négy alapvető szabadságjognak kell teljesülnie ehhez:

1. szabadság: a program bármilyen célra való felhasználhatóságának joga
2. szabadság: a forráskód tanulmányozásának és megváltoztatásának joga
3. szabadság: a másokon való segítség joga azáltal, hogy megosztjuk velük a program változtatás nélküli verzióját
4. szabadság: a közösségi hozzájárulás joga azon keresztül, hogy a szoftver módosított (javított) változatát közreadjuk.

Amennyiben mind a négy szabadságjog adott egy program esetén, akkor mondhatjuk rá, hogy szabad, ami egyúttal azt is jelenti, hogy a terjesztés és a használat társadalmilag etikus. Ha e jogok közül akár egy is részben vagy egészben nem teljesül, nem beszélhetünk szabad szoftverről, hiszen így a társadalmi rendszer etikátlanná válik. A nem szabad szoftverek létezése szociális probléma, amelyről reméljük, hogy kiküszöbölhető. A szabadszoftver-mozgalom épp azt célozza, hogy ennek a szociális problémának végét lehessen vetni. Azt kívánjuk elérni, hogy minden szoftver és ezáltal minden felhasználó szabad legyen. Ha egy nem szabad szoftver valamilyen oknál fogva kényelmesebb számunkra, nem válik ettől morálisan jobbá. Ez csak csapda, amelybe valaki, aki törődik a szabadságával, nem eshet bele.

CW-SZT: Mit gondol, a jelenlegi gazdasági válság lesz valamilyen hatással a „free software”-ek elterjedésére?

R. S.: Nem igazán tudom, milyen hatás várható. Azt gondolom, véleményt nyilvánítani nem volna egyéb, mint pusztá spekuláció, amely nem volna sem hasznos, sem informatív.

CW-SZT: Mégis, egy ilyen nehéz gazdasági helyzetben talán nyitottabbak a döntéshozók az alternatív, költségcsökkentő megoldások iránt.

R. S.: Az igazán fontos kérdés a szabad szoftverek kapcsán nem az ingyenesség, hanem a szabadság, amit minden felhasználó megérdemel, függetlenül attól, hogy szegény vagy gazdag, hogy jó vagy rossz időket élünk. Általában persze az is igaz, hogy a szabad szoftverekhez ingyenesen hozzá lehet jutni, de nem mindig. Ez csupán egy másodlagos haszon, amely a jelen gazdasági helyzetben segíthet a vállalkozásoknak meghozni azt a döntést, hogy szabad szoftvert válasszanak.

CW-SZT: Ez egyúttal a felhasználók számának növekedését is jelentené, ami hatékonyabb érdekérvényesítést tenne lehetővé.

A GNU-projekt

A GNU-projekt (az önhivatkozó GNU nem a Unix rövidítése!) *Richard Stallman* vezetésével indult 1984-ben azzal a céllal, hogy az akkoriban már rendkívül népszerű Unix operációs rendszer egy szabad szoftveres alapokon nyugvó változatát hozzák létre. Ezt követően alapította Stallman a Free Software Foundation (Szabad Szoftver Alapítvány) nonprofit szervezetet,

amelynek elsődleges célja a szabadszoftver-mozgalom támogatása. A 90-es években ezt elsősorban a szoftverfejlesztők alkalmazásán keresztül érte el, mára azonban tevékenységi köre lényegesen kibővült. Jelenleg főként a szabad szoftverekkel kapcsolatos jogi struktúrák kidolgozásán és a kapcsolódó problémák feltárásán, illetve megoldásán dolgoznak.

R. S.: Nyilvánvalóan előny, ha minél többen alkalmaznak szabad szoftvereket, elsősorban azonban olyan felhasználókra van szükség, akik szabadságjogaik tudatában választják ezeket az eszközöket. Gyakran szembesülünk azzal a helyzettel, hogy egy hardver gyártója titkolja, miként működik az eszköz, és ahelyett, hogy lehetőséget biztosítana a tanulmányozására, egy nem szabad szoftvert (*proprietary software*) kínál úgy, mint megoldásként, amelyről nem árulja el, milyen módon vezérli az eszközt. Ha szabadságuk védelme érdekében a felhasználók nem ezeket a gyártókat választanák, nyomást gyakorolhatnának rájuk, hogy hozzák nyilvánosságra termékeik specifikációit. Ez azonban nem lehetséges, ha azok a felhasználók vannak többségben, akik nem az elvek ismeretében választották ezt a rendszert, hanem valamilyen más ok miatt. Szóval, a felhasználók számának növekedése nem feltétlenül visz minket előre. A hangsúlyt arra kell fektetni, hogy a szabadságról beszéljünk, és megtanítsuk az embereket értékelni azt.

CW-SZT: Gondolja, hogy a világ megérett egy ilyen filozófia befogadására?

R. S.: Vannak, akik tudnak azonosulni a szabadság ezen értelmezésével, és vannak, akik nem. Ez persze attól is függ, hogy úgy tárjuk-e eléjük ezeket az elveket, hogy csak egy programozó legyen képes megérteni. A magam részéről próbálok a szabadság és az erkölcs általános fogalmait és kifejezéseit révén leírni a nézetimet. Talán nem mindig sikerül maradéktalanul, de igyekszem. A legfontosabb kérdés, hogy ki gyakorolhat ellenőrzést a számítógépünk felett, és kit szolgál az valójában. Akarnánk-e, hogy a számítógépünket, telefonunkat vagy egyéb technikai eszközeinket valaki más kontrollálja, és csak addig tegyék azt, amit mi szeretnénk, amíg ez ennek a valakinek érdekében áll? Nem? Pedig épp ez történik, amikor nem szabad szoftvereket használunk. Az elektronikai eszközök azt teszik, amire utasítják őket. De ki legyen az, aki ezeket az utasításokat kiadja? A Microsoft, az Apple, az Adobe? Ezek a cégek nem értünk hozzájuk. Megpróbálnak minket annyira függésgben tartani, hogy méricskélhessék, hol van az a pont, ahol azt mondjuk: Ne tovább! Én azt szeretném, hogy azt tudjuk mondani: Ne tovább! Mivel sem ezeknek a cégeknek, sem másoknak nem volna szabad hagynunk, hogy ekkora hatalmuk legyen felettünk.

CW-SZT: Ma már nem csupán az operációs rendszerek, illetve a felhasználói programok jelenthetnek veszélyt a szabadságunkra, személyes adataink biztonságára, hiszen

az interneten számos olyan webhely található, amelyet mint szolgáltatást használunk.

R. S.: Azt gondolom, ezeket a szolgáltatásokat külön-külön kell megvizsgálunk. Ha a Google keresőjét vesszük példaként, abban nem látok semmi kivétnevelőt, hiszen soha nem kell felfednünk személyazonosságunkat, így nem lehet tudni, ki az, aki valójában a keresést végzi.

Elsősorban olyan felhasználókra van szükség,

akik szabadságjogaik tudatában választják ezeket az eszközöket.

CW-SZT: Ez így van, de mi a helyzet az olyan szolgáltatásokkal, amelyek privát adataink – fényképeink, dokumentumaink – tárolását teszik lehetővé, adott esetben teljesen ingyen?

R. S.: Ezeket kifejezetten rossznak tartom. Ez teljesen más ügy, különbözik az előzőtől. Az olyan szoftvereket – mint amilyen a Google Docs is – szolgáltatásként használjuk, amelyek elsődleges feladata az, hogy a mi adatainkat dolgozzák fel. Azáltal azonban, hogy ezt nem mi tesszük meg – mondjuk, egy szabad szoftver segítségével –, átadjuk az ellenőrzést jogát saját dokumentumunk felett valaki másnak. Ezt egyáltalán nem volna szabad megtennünk.

CW-SZT: Mi a véleménye a nagy összegű állami szoftvervásárlási tenderekről?

R. S.: Önmagában a vásárlás ténye nem probléma. Hogy fizetnek egy adott operációs rendszer egy példányáért, azzal nem törődnek különösebben, azzal viszont már igen, hogy ez a szoftver tiszteli-e az állam szuverenitását. Az államnak amiatt kell ragaszkodnia szabad szoftverek beszerzéséhez, mert ez az egyetlen út, amelynek segítségével biztosítani tudja az ellenőrzést saját rendszere felett. Az államnak ez nem csak joga, de kötelessége, felelőssége is. Ez az, ami miatt csak szabad szoftvert használhat.

Az Free Libre Open Source Software Farm rendezvénysorozat záróakordjaként került sor Richard Stallman előadására a Millenáris Teátrumban. A hozzávetőleg 500 főnyi közönség a szabad szoftverek kérdéseiről ezúttal csak érintő-

legesen hallhatott, a fő téma a szerzői jog, a digitális jogkezelő rendszerek (DRM), valamint a másolásvédelmi eljárások voltak, mint az előadás címéből – *Community vs copyright in the age of network Computing* – már sejthető volt. A szellemi tulajdon jogi rendszerével szemben megfogalmazott kritikák – Stallmantól nem szokatlan módon – morális, etikai alapon fogalmazták meg. Felfogása szerint szabadságjogaik tudatosítása a felhasználókban elengedhetetlenül fontos, csakúgy, mint a polgári szabadságjogok. Az állam szerepét hangsúlyozta abban, hogy a szoftvercégektől való függőséget legalább a közsférában csökkentse. Az alárendelt helyzetet az oktatási rendszer még inkább elmélyíti általa, hogy nem általánosan hasznosítható ismereteket ad át a hallgatóknak, például a szövegszerkesztés vagy a táblázatkezelés tárgykörében, hanem egy adott szoftvergyártó specifikus alkalmazásának használatát tanítja anélkül, hogy felhívna a figyelmet az alternatív megoldás létezésére. Az oktatás időtartalma alatti ingyenes szoftverhasználat szerepe „függőségre taszítja a diákokat, akik miután elvégzik az iskolát, jobb híján fizetni kezdenek a szoftverért”.

A szerzői jogok kapcsán a védelmi idő radikális csökkentését sürgette – nem megfelelően a szerző elismeréséről – annak érdekében, hogy a szellemi alkotások minél előbb köztulajdonba kerülhessenek, elősegítendő az információ szabad áramlását, a tudáshoz való hozzáférés lehetőségét. Ezen elvek megsértése okán emelt szót az olyan technikák ellen, amelyek ellehetetlenítik a szabad szoftverek legális alkalmazását egyes jogvédett médiaformátumok lejátszásának, illetve az azokba való mentés esetén. Arra buzdította tovább a hallgatóságot, hogy magánemberként ne támogassák vásárlásaikkal olyan eszközök (DVD, Blu-ray stb.) elterjedését, amelyek bármilyen módon korlátozzák a felhasználók szabadságát. Az előadás tanulsága, hogy a digitális média megjelenésével együtt járó számos változásra a jog egylőre még nem tudott érdemben reflektálni. Az elhangzott javaslatok természetesen vitathatók és vitatandók is, ugyanakkor hozzájárulnak egy újszerű nézőpont megismeréséhez, egy teljesebb látókörré megismeréséhez.

Richard Matthew Stallman, avagy ahogy a szabadszoftver-mozgalomban ismerik, és magát is szívesebben nevezi RMS: aktivista. Igen! Radikalista? Talán. Kommunista? Nem hinném. Számos megnyilvánulás tőle különcségnek tekinthető és talán az is. Való igaz, hogy nincs mobiltelefonja, és nem használ RFID-technológiát alkalmazó eszközöket, mondván, ezek alkalmasak a nyomkövetésre, ezáltal csorbítják az emberi szabadságjogokat. Való igaz, hogy járja

a világot, terjeszti nézeteit és többre becsüli, ha egy vendéglátó otthonában lakhat, mint hogy szállodában töltsön idejét. Való igaz, hogy egyszerűen öltözködik, öltöny, nyakkendő nélkül, mezítláb tartja az előadásait. Való igaz, hogy külön felhívja az újságírók figyelmét bizonyos fogalmi buktatókra és tétovázás nélkül ki is javítja őket, ha összekevernek egymással össze nem függő gondolatokat. Ez mind kétségteljesen igaz, de nem vádolható-e bárki hiteltelenséggel, ha a közösségi hozzájárulás fontosságáról kitűnően szabott öltönyben szónokolna, ha mindeközben olyan eszközöket használna, amelyek ellen tiltakozik, és ha nem ragaszkodna ahhoz, hogy az általa tartott beszédek anyagait olyan formátumban terjesszék, amelyek szabad szoftverek segítségével jogszerűen lejátszhatók. Többen állítják, hogy ő nem több, mint egy prédikátor. Meglehet, de vizet iszik, miközben vizet prédikál...

Copyleft

A licenclés egy speciális formája. Maga az elnevezés egy angol nyelvű szójáték, a copyright (szerzői jog) megfordítása. Tartalmilag sem jelent mást. Ellentétben a szerzői jog hagyományos értelmezésével, itt a szellemi tulajdon birtokosa ahelyett, hogy korlátozná az alkotásához való hozzáférést, az ilyen típusú licenccel segítségével kívánja szavatolni a szabad felhasználást és terjeszthetőséget, kiterjesztve azt a módosított változatokra is. Ezen elvek mentén elkészített licenccserződések egyik legismertebb példája a Free Software Foundation által elkészített és karbantartott GNU General Public License (GNU általános publikus licenc), avagy GPL, amelyet rendkívül széles körben alkalmaznak a szabad szoftverek terén. Lényege, hogy az elkészült mű – ez esetben a forráskód – szabadon terjeszthető vagy módosítható (akár javadalmazás ellenében is) azzal a megkötéssel, hogy a létrehozott változtatásokat is GPL hatálya alatt kell terjeszteni, biztosítva ezáltal a származékos művek szabadságát. Hasonló céllal jött létre a GNU Free Documentation License (GNU szabad dokumentációs licenc), avagy GFDL, amely eredetileg a programokhoz kapcsolódó dokumentációk, kezelési útmutatók részére készült, egyébiránt azonban bármilyen szöveges anyagra alkalmazható. A legismertebb példa az előbbi felhasználására maga a Linux kernel, míg utóbbiára a Wikipédia, webes enciklopédia.

Amikor egyedül nem megy

Napjainkra az információbiztonság szertágazó, sok szakértelmet igénylő területté nőtte ki magát, amelyben a megfelelő megoldások kiválasztása és üzemeltetése, valamint a hatékony védelmi intézkedések meghozatala gyakran külső segítség igénybevételét teszi (vagy tenné) szükségessé.

Rendszerszemléletet, folyamatos és átfogó intézkedéseket követel meg az információbiztonság. Ennek ellenére még napjainkban is meglehetősen sokszor fordul elő, hogy egyes szervezetek egy víruskereső telepítésével és jó esetben egy megfelelően konfigurált tűzfal használatával azt gondolják, mindent megtettek rendszereik, adataik és értékeik megvédelme érdekében. Azonban ez a számtalan és folyamatosan változó fenyegetettség miatt koránt sincs így. Sőt az ilyenkor kialakuló hamis biztonságérzet tovább növelheti a kockázatokat.

ELENGEDHETLEN KÜLSŐ SEGÍTSÉG

Az információbiztonság megfelelő szintű megvalósításának elengedhetetlen feltétele, hogy az adott szervezet tisztában legyen azzal: pontosan milyen értékeket kell megővni, milyen fenyegetettségekkel kell szembenéznie, és azok ellen miként tudja felvenni a küzdelmet. Mindezek megállapításához és az adott esetben többszintű védelmi rendszer kiépítéséhez, valamint üzemeltetéséhez azonban komoly szakértelemre van szükség, amit sokszor optimális költséghatékonysággal csak külső cégek bevonásával lehet megszerezni. A mai gazdasági helyzetben értelemeszerűen minden vállalatnak meg kell gondolnia, hogy milyen szolgáltatásokat vesz igénybe, de azt sem szabad elfelejteni, hogy egy rosszul bevezetett vagy éppen be nem vezetett védelmi megoldás miatt bekövetkező károk jóval nagyobbak lehetnek, mint a szakszerű körülmények között kialakított, illetve bővített biztonsági infrastruktúra.

Egyes esetekben olyan technológia vagy rendszer bevezetésére van szük-

ség, amely alapjaiban véve megvalósíthatatlan külső segítség nélkül. Tipikusan ilyenek az azonosságkezelő (identity management) eszközök, valamint az

A felhasználó gyakran a bőség zavarával küzd,

de a megfelelő megoldás kiválasztásához elsősorban a belső és külső követelményeket kell tisztázni.

adatszivargások megakadályozását szolgáló DLP-termékek. Ezeknél ugyanis korántsem csak arról van szó, hogy fel kell telepíteni egy szervert és a hozzá tartozó klienseket, hanem egy átfogó folyamat részeként számos tevékenységet kell végrehajtani, hogy a kitzűzött célokat el lehessen érni. Fel kell térképezni a kockázatokat, a kezelt adatokat, a szervezeti felépítést és működést, a termelési folyamatokat, meg kell tervezni és irányítani a projektet, elvégezni a szükséges fejlesztéseket, üzemeltetni az új rendszert, és szükség esetén felülvizsgálni, auditálni azt. Mivel ennyi feladat szakszerű megvalósítása külső erőforrások igénybevétele nélkül szinte elképzelhetetlen, ezért célszerű egy jól felkészült szolgáltatóhoz fordulni.

SZOLGÁLTATBAN AZ ETIKUS HACKEREK

Az egyre többet emlegetett etikus hackerkedés olyan terület, amely nagyon sokat segíthet egy IT-rendszer

biztonságának felülvizsgálatában és megteremtésében. Noha számtalan – az internetről ingyenesen is letölthető – eszköz áll rendelkezésre a sebezhetőségek felderítésére, a profi etikus hackerek tapasztalatával és trükkjeivel igencsak nehéz felvenni a versenyt. Azoknak a cégeknek, amelyek nem engedhetik meg maguknak, hogy legalább egy olyan szakembert foglalkoztassanak, akinek naprakész ismeretei, nagy tapasztalatai, megfelelő képzése van a sérülékenységek feltárásához, mindenképpen ajánlott, hogy külső szakértőkhöz forduljanak. Noha minden informatikai és biztonsági szolgáltatás igénybevételekor elengedhetetlen a megbízható partner kiválasztása, az etikus hackelés esetében ez fokozottan igaz. Olyan céget érdemes választani, amely megfelelő jogi garanciákat vállal a tevékenységére, valamint a szakembereire, és meggyőző referenciákkal rendelkezik.

TANULNI, TANULNI, TANULNI...

Az előzőkben vázoltunk néhány olyan szakterületet, amely hatékony kezeléséhez külső segítségre lehet szükség. Mindez azonban korántsem jelenti azt, hogy egy vállalatnak ne kellene a képzésre nagy hangsúlyt fektetnie. Oktatásra ugyanis a szervezetek minden szintjén szükség van. A vezetés, az informatikusok, a rendszergazdák, a biztonsági szakemberek képzése éppúgy nélkülözhetetlen, mint a felhasználóké. Sőt utóbbiak esetében különösen fontos szerephez jutnak a biztonsági tudatos-

ság kialakítását, illetve fokozását szolgáló tanfolyamok, amelyek nélkülözhetetlenek annak érdekében, hogy a technológiai védelem rendeltetészerűen elláthassa a feladatát. A képzés a leggyengébb láncszemként emlegetett emberi tényező kezelésének az egyik leghatékonyabb formája. Biztonsági tudatosságot növelő oktatások szervezhetők belsőleg is, de külső cégek szakértelmére is lehet támaszkodni.

ONLINE SZOLGÁLTATÁSOK

Az internet korában mindenképpen szólni kell azon online szolgáltatásokról, amelyek a biztonságot hivatottak növelni. A szolgáltatások formájában kínált szoftveres (SaaS) megoldások egyre kecsesgőttebbek, főleg a kis- és közepes méretű vállalatok számára, hiszen mind költség, mind emberi erőforrás szempontjából kíméletesen képesek ellátni a védelmi feladatokat. E lehetőségek elsősorban a vírus- és a határvédelem, a spam- és tartalomszűrés, valamint az adatmentés területén vehetők be.

A biztonsági cégek szolgáltatáskínálását böngészve gyakran a bőség zavarával kell megküzdeni. Azonban a megfelelő megoldás kiválasztására csak akkor van esély, ha pontosan sikerül tisztázni, hogy milyen védelmi intézkedések bevezetésére van szükség, és milyen belső, illetve külső követelményeknek kell megfelelni a rendszerek, valamint az azokban tárolt adatok kezelésekor.

A Computerworld IT-biztonság mellékletét hirdetőink támogatják.

Elkészítésében közreműködtek: Kristóf Csaba szerkesztő, Sz. Erdős Judit olvasószerkesztő, Berényi István tördelőszerkesztő.

Felélős kiadó: Bíró István, az IDG Magyarország Lapkiadó Kft. ügyvezetője.

Jogosultságkezelés vizsgálata biztonsági auditoknál

Biztonsági audit során tulajdonképpen kockázatelemzést végeznek; felmérést arról, hogy a vállalat megtesz-e minden elvárható lépést annak érdekében, hogy a szervezet számára potenciálisan nagy kárt okozó kockázati tényezőket kivédje. Ennek érdekében a biztonsági audit során a vállalat infrastruktúráját, informatikai rendszereit és szabályzatait számos szempont alapján vizsgálják.

Az átvilágításra kerülő területek egyike – a kritikusság szempontjából kiemelkedőnek számító – felhasználói jogosultságok kezelése. A szabályozottság, dokumentáltság, nyomon követhetőség és a valós állapot tükrözésének képessége itt is elvárás. Annak érdekében, hogy megfelelő kontrollal rendelkezünk ezen az igen kényes területen, szabályoznunk kell azon folyamatokat, amelyeket egy új felhasználó belépésekor, munkakör betöltésekor, munkakör módosításakor, helyettesítésakor, illetve kilépésekor végre kell hajtani – ebbe beleértve az adminisztratív és dokumentációs feladatokat is. Abban az esetben, ha minden eljárásrendet kialakítottunk, az audit során bizonyítanunk kell, hogy ettől nem tértünk el, tehát a folyamatot megkerülve más jogosultságok nem lettek kiosztva, nem maradt ki semmi vizsgavetés esetén.

A feladat nagyságából és összetettségéből adódóan mindezt csupán szabályozással, eljárásrendekkel, illetve manuális legyűjtésekkel megvalósítani rendkívül nehézkes, időigényes feladat és az eredménye is megkérdőjelezhető.

Gyakorlati tapasztalatok alapján azonban elmondhatjuk, hogy azoknál a vállalatoknál, ahol egységesített jogosultságkezelő rendszert (IdM) vezettek be, e feladatok elvégzése leegyszerűsödött, illetve a rendszerből kapott kép valóságához viszonyított állapota is megfelelő volt.

Az IdM-rendszer képes a belső szabályozások mentén automatizálni a jogosultságok kiosztását, módosítását és visszavonását egyaránt. Egy megfelelően kiválasztott és kialakított rendszer képes az egyedi elvárásoknak is eleget tenni; a delegálási és helyettesítési folyamatokat egyidejűleg kezelni, valamint több audit szempont szerinti elemzést elvégezni –

elkerülve a manuális munka erőforrásigényét. Ilyen lekérdezés lehet például az egyes végponti rendszerekben meglévő felhasználók és jogosultságaik valós idejű lekérdezése, illetve az egymást kizáró jogosultságok vizsgálata, ami kialakítástól függően megvalósulhat akár üzleti, akár informatikai szerepkörök alapján.

Az IdM-megoldások az elmúlt időszakban kulcsszerepet kaptak minden olyan szervezetben, ahol a jogosultságok kezelésében előforduló hibalehetőség jelentős üzleti károkat okozhat. A pénzügyi szektor szereplői emelték be első közt a technológiát IT-biztonsági alkalmazásai közé, azonban

ennek hasznosságát és jelentőségét már egyre több nagyvállalat ismeri fel. Ennek oka, hogy nem szektorfüggő a jogosultságkezelés biztonsági kockázata, hiszen az informatikai rendszereket használó alkalmazottak számával arányosan nő az azonosság- és jogosultságkezelésben való hibalehetőség.

Amíg korábban elsődlegesen a kívülről érkező támadások elleni védekezés volt a fókuszban, az elmúlt években már nagyobb figyelmet kapnak a belső védelmi megoldások is – az információvédelem szükségessége miatt. Így a biztonsági auditok alkalmazásával mindkét szempont vizsgálatára számítani kell.

Kádár Sándor

üzletág-igazgató
Synergon
Rendszerintegrátor

Auditálja hálózata védettségét!

Válassza a Malware Radart a Panda Security audit szolgáltatását.

Ne foglalkozzon a logok bogarászásával.
Ne kutasson biztonsági rések után.

Bízva profikra!
Kérje ingyenes demo szolgáltatásunkat.

www.malwareradar.com

24 órán belül:

- Vezetői és
- Technikai riport a teljes hálózatról.

Fenyegetések a radaron

A folyamatosan megújuló, egyre trükkösebb terjedési módszereket alkalmazó kártékony programok elleni küzdelem sokszor nehéz feladat elé állítja az IT-rendszerek üzemeltetőit. A Panda Security felmérése szerint a közepes és a nagyvállalatok 72 százalékának hálózatában található aktívan működő rosszindulatú programok, amelyek gyakran észrevétlenül, rootkit-összetevők felhasználásával tevékenykednek, és okoznak kárt.

A vállalati hálózatokban esetlegesen megbújó számítógépes kártevők, valamint sebezhetőségek feltérképezésének egyik leghatékonyabb eszköze a Panda Malware Radar online audit szolgáltatás, amely egyszerűen kezelhető megoldások révén akár már meglévő, más gyártóktól származó védelmi eszközök mellett is képes fellépni a különféle veszélyforrások ellen, és jelentésekkel segíteni a rendszerek auditálását.

A Malware Radar használatához nincs szükség rezidens szoftverek telepítésére, mindössze néhány komponens rendszerekre való eljuttatásáról kell gondoskodni. Ez elvégezhető többek között Tivoli, SMS vagy Active Directory révén, illetve a Malware Radar saját disztribúciós eszközének segítségével. Ezt követően a szolgáltatás elkezd az auditálást, amely az aktív kártevők felismerésére kifejlesztett, gyors keresési funkció segítségével néhány perc alatt lefut.

Természetesen teljes körű ellenőrzésre is van mód, amely a rejtőzködő károkozók, valamint a sebezhetőségek mélyreható feltárását teszi lehetővé, többek között fejlett heurisztikus eljárásokkal és a Kollektív Intelligencia bevetésével. Mindezek mellett a biztonsági eszköz górcső alá veszi a számítógépeken futó védelmi szoftverek állapotát és azok naprakészességét. A Malware Radar a vizsgálatok befejeztével kétféle jelentést generál. Az egyik technikai információkat tartalmaz a felfedezett problémákról, míg a másik egy vezetői kimutatás. Az online szolgáltatás természetesen arra is lehetőséget ad a rendszergazdáknak, hogy a fertőzött számítógépekről – központosított eljárások révén – eltávolítsák a kártékony programokat.

A Panda Malware Radar szolgáltatás a www.malwareradar.com weboldalon keresztül érhető el.

Teljes körű sérülékenységkezelés

A McAfee Vulnerability Manager az egyre fontosabb szerephez jutó sérülékenységmentés területén nyújt segítséget a biztonsági rések feltárásában, kezelésében, valamint a megfelelőség biztosításában.

A sérülékenységmentés akkor lehet sikeres, ha a kockázatkezelés teljes életciklusát sikerül lefedni. Ezért a sebezhetőségek kezelését átgondolt folyamat mentén célszerű megvalósítani, ügyelve a kockázatarányos, prioritásalapú és nem utolsósorban a proaktív szemléletmód kialakítására, fenntartására. Ez – különösen a nagyobb vállalatoknál – komoly kihívások elé állítja a szakembereket. A McAfee Vulnerability Manager segítségével azonban a sérülékenységmentés lényegesen egyszerűbb és hatékonyabbá tehető.

ERŐFORRÁS-KIMÉLŐ SÉRÜLÉKENYSÉGFELDERÍTÉS

A McAfee Vulnerability Manager – prioritásalapú, sérülékenységmentés megoldás, amely lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy az adatok értékének, a sérülékenységek veszélyességének és a fenyegetések kritikusságának mérlege-

lésével csökkentsék a kockázatokat. A vállalatok ezután oda irányíthatják az erőforrásaikat, ahol ezzel a legnagyobb eredményt érhetik el, miközben növelhetik a biztonságot.

A Vulnerability Manager egy zárt hurkot képező nagyvállalati biztonsági megoldásnak tekinthető, amelyet úgy alakítottak ki, hogy kezelje és csökkentse a sérülékenységekhez társuló üzleti kockázatokat. A védelmi megoldás az eszközök felderítésén, a leltár készítésén és a súlyozáson keresztül a hálózati infrastruktúra védelmét is ellátja. Eközben hozzájárul az üzletmenet folytonosságának megőrzéséhez, a sérülékenységmentés nyomkövetéséhez és a jelentéskészítéshez.

A Vulnerability Manager egy appliance (hardveres eszköz) alapú, komplett, plug-and-play megoldás, amely percek alatt üzemkész állapotba hozható, és hozzáférhető bármilyen környezethez. Lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy

azonnal ellenőrzésük alá vonhassák a sérülékenységmentés teljes életciklusát. A biztonsági eszköz a beüzemelés után azonnal elkezd felderíteni és kockázati besorolással ellátni a különféle informatikai erőforrásokat. A Vulnerability Manager figyelmét nem kerül el a hálózati sérülékenységek, az operációs rendszerekben, a különféle szoftverekben, a webes alkalmazásokban és az adatbázisokban megbújó biztonsági rések, valamint a vezeték nélküli hálózati eszközöknél jelentkező sebezhetőségek sem. Mindezek mellett akár a virtualizált rendszerekkel kapcsolatos kockázatok felderítésére is lehetőséget ad. A sebezhetőségek feltárása közben proaktív működést garantál, amivel a releváns fenyegetésekre fókuszál. Ezzel segíti elő a rendszer és az emberi erőforrások hatékony kihasználását. A Vulnerability Manager révén a sérülékenységek orvoslása is egyszerűbbé válik, hiszen segítséget nyújt a megfe-

lelő védelmi intézkedések meghozatalában, valamint a biztonsági jelentések készítésében.

A MEGFELELŐSÉG BIZTOSÍTOTT

Egyre több vállalatnak, szervezetnek kell valamilyen biztonsági szabványnak vagy előírásnak való megfelelőségét igazolnia. A McAfee Vulnerability Manager ebben is támogatást nyújt, hiszen a fejlesztők olyan eszközökkel is felruházták, amelyek számos, nemzetközileg elfogadott követelményrendszerrel kompatibilisek. Az eszközben ennek megfelelően olyan sablonok és beállítási lehetőségek kaptak helyet, amelyek többek között a SOX, a PCI DSS, a HIPAA, az ISO 27002 és a FISMA előírásoknak való megfelelést is elősegítik.

EGYSZERŰ ADMINISZTRÁLHATÓSÁG

A McAfee Vulnerability Managernek természetesen minden olyan szolgáltatása megvan, amely napjainkban elengedhetetlen a vállalati környezetekhez kialakított biztonsági megoldások üzemeltetéséhez. A termék támogatja a McAfee ePO (ePolicy Orchestrator), az Active Directory, illetve az egyéb LDAP-megoldásokat, és minden funkciója központi módon kezelhető.

A LEGÚJABB BIZTONSÁGI RÉSZ: AZ OTTHONI TÚLÓRA

A belső biztonsági rések ugyanolyan komoly veszélyt jelentenek, mint a külső támadások. Egy alkalmazott bizalmas termékinformációkat küldhet szét e-mailen, akár véletlenül is, míg egy másik vállalati titkokat lophat el egy egyszerű USB-meghajtón. Bármelyik esemény következik is be, ha bizalmas adatok vesznek el, a vállalat vagyona, hírneve, vagy más fontos tulajdona veszélybe kerül. A McAfee Data Loss Prevention megelőzi a bizalmas információk e-mail-en, mobil eszközökön vagy akár nyomtatott formában történő – véletlen vagy rossz szándékú – kiszivárgását.

A McAfee Képviseleti Iroda elérhetőségei:

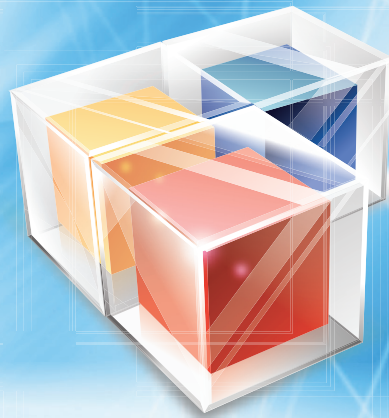
+36 30 9679 040 Arpad_Toht@McAfee.com

+36 20 9711 320 Tamas_Barna@McAfee.com

www.mcafee.com

McAfee®

Közép-Európa legnagyobb játékfejlesztői konferenciája.

GAME DEVELOPERS FORUM
GDF 2009
2009 • 04 • 30

**Gyere és hallgasd meg
a legnagyobb játékfejlesztők előadásait!**

Időpont: 2009. április 30, csütörtök
Helyszín: Budapest, Cinema City Aréna

Részletek: www.gdf-hu.com

Támogatók:

Szervezők:

GameStar MCB

Kiemelt médiatámogatók:

index

2009. április 30. • Cinema City, Arena Plaza